



## VISAGINO SAVIVALDYBĖS TARYBA

### SPRENDIMAS

### DĖL VISAGINO SAVIVALDYBĖS 2015–2020 M. ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO PATVIRTINIMO

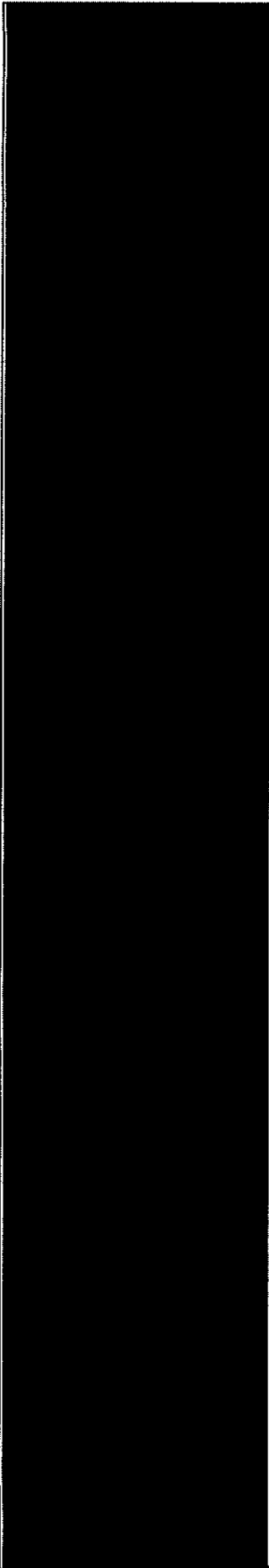
2015 m. gruodžio 28 d. Nr. TS-245  
Visaginas

Visagino savivaldybės taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 4 dalimi, 18 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 28 straipsnio 3 dalimi, Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519 „Dėl Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano patvirtinimo“, 6 punktu, Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 „Dėl reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams patvirtinimo“, 7 punktu, Utenos regiono atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planu, patvirtintu Utenos regiono plėtros tarybos 2015 m. rugsejo 15 d. sprendimu Nr. 51/7S-15, n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planą (pridedama).
2. Pripažinti netekusiu galios Visagino savivaldybės tarybos 2008 m. gruodžio 18 d. sprendimą Nr. TS-195 „Dėl Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“.

Savivaldybės merė

Dalia Štraupaitė



---

# VISAGINO SAVIVALDYBĖS 2015–2020 M. ATLIEKŲ TVARKYMO PLANAS

---

Dokumentas parengtas vadovaujantis Visagino savivaldybės administracijos ir UAB „JOSTRA“ 2015 m. kovo 31 d. pasirašyta paslaugų teikimo sutartimi Nr. 5-84

PATVIRTINTA

Visagino savivaldybės tarybos

2015 m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. TS- 245

## Turinys

1. Pagrindinės prielaidos ir bendrieji duomenys .....	6
1.1. Įžanga.....	6
1.2. Visagino savivaldybės bendrasis aprašymas .....	7
1.3. Gyventojai ir namų ūkiai .....	8
2. Komunalinių atliekų tvarkymo esamos būklės apžvalga .....	9
2.1. Viešųjų ir privačiųjų asmenų, dalyvaujančių atliekų tvarkyme, atsakomybės paskirstymo apibūdinimas.....	9
2.2. Informacija apie savivaldybėje susidarantių, naudojamų ir šalinamų atliekų kiekius.....	10
2.3. Komunalinių atliekų, antrinių žaliavų tvarkymo surinkimo sistemų apibūdinimas ir įvertinimas .....	11
2.4. Informacija apie atliekų tvarkymo paslaugų teikimą gyventojams, įmonėms ir jų poreikių tenkinimą .....	15
2.5. Informacija apie pagrindines atliekų surinkimo, rūšiavimo, apdorojimo įmones ir įrenginius, jų pajėgumas .....	15
2.6. Informacija apie atliekų naudojimo (įskaitant naudojimo energijai gauti įrenginius) ir šalinimo (sąvartynų ir atliekų deginimo) įrenginių vietos parinkimo kriterijus.....	17
2.7. Visuomenės švietimas ir informavimas.....	18
2.8. Atliekų tvarkymo sąnaudos ir tarifai .....	19
2.9. Ankstesnio atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo vertinimas .....	20
3. Komunalinių atliekų susidarymo prognozės planuojamu laikotarpiu (2015–2020 m.).....	23
4. Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 m. tikslai, uždaviniai ir užduotys .....	25
4.1. Bendrieji atliekų tvarkymo principai Visagino savivaldybėje .....	25
4.2. Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai.....	30
4.3. Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2015–2020 m. įgyvendinimo priemonės ir finansavimo bei investicijų poreikis .....	33

*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

5. Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo priemonės ir poveikis atliekų tvarkymo sistemai.....	37
5.1. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalyvių bendradarbiavimo vystymas.....	37
5.2. Regioninio atliekų tvarkymo plano priemonių įgyvendinimo įtaka komunalinių atliekų srautams.....	38
5.3. Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys ir priemonės joms įgyvendinti.....	38
5.4. Antrinių žaliavų, pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymas, šių atliekų šalinimo mažinimo užduotys ir priemonės joms įgyvendinti.....	38
5.5. Kitų komunalinių atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui, perdirbimo, kitokio naudojimo ir saugaus atliekų šalinimo užduotys ir priemonės.....	39
5.6. Kitų priemonių įgyvendinimas .....	39
5.7. Visuomenės informavimas ir švietimas.....	40
5.8. Savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo priemonių poveikis nustatytų atliekų tvarkymo tikslams ir uždaviniams.....	41
5.9. Utenos regiono ir Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo poveikio įmokoms už atliekų tvarkymą vertinimas.....	43
5.10. Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo planų įgyvendinimo vertinimo kriterijai .....	43

## Lentelių sąrašas

Lentelė	Pavadinimas
1	lentelė Natūrali gyventojų kaita 2001–2014 m. (tūkstančiui gyventojų)
2	lentelė Surinkti mišrių komunalinių atliekų kiekiai Visagino savivaldybėje (tonomis)
3	lentelė Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių skaičius 2014 m.
4	lentelė Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių skaičius pagal atskiras rūšis 2014 m.
5	lentelė Atskirai surenkami AŽ ir kitų atliekų kiekiai Visagino savivaldybėje 2012–2014 m., t
6	lentelė Biologiškai skaidžių atliekų šalinimas kompostavimo aikštelėje 2011–2014 m., tonomis
7	lentelė Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kaštų sudedamosios dalys (vienai tonai komunalinių atliekų)
8	lentelė Atliekų tvarkymo planuose iškeltų uždavinių įgyvendinimo vertinimas
9	lentelė Prognozinis atliekų kiekio kitimas Visagino savivaldybėje 2009–2018 m.
10	lentelė Atliekų susidarymas pagal frakcijas Visagino savivaldybėje (procentai per metus)
11	lentelė Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys
12	lentelė Visagino savivaldybės kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys 2015–2020 m.
13	lentelė Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo 2015–2020 metais priemonių planas
14	lentelė Visagino savivaldybėje susidarantių, atskirai surenkamų ir šalinamų atliekų kiekiai planuojamu laikotarpiu, tonomis per metus
15	lentelė KA transportavimo, šalinimo, apdorojimo kitais būdais ir bendro sutvarkymo kainų pokyčių prognozė (kainos nurodytos be PVM)
16	lentelė Utenos regiono atliekų tvarkymo plano vertinimo kriterijai
17	lentelė Laukiami plano įgyvendinimo rezultatai

## Santrumpų sąrašas

Santrumpa	Pavadinimas
ES	Europos Sąjunga
LR	Lietuvos Respublika
AM	Aplinkos ministerija
AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
RAAD	Regiono aplinkos apsaugos departamentas
URATC	UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“
SA	Savivaldybių administracijos
ATP	Atliekų tvarkymo planas
SPAV	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas
VATP	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas
VSATP	Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas 2007–2013 m.
KA	Komunalinės atliekos
MKA	Mišrios komunalinės atliekos
AŽ	Antrinės žaliavos
BSA	Biologiškai skaidžios atliekos
ŽA	Žaliosios atliekos
EEJA	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos
ENTP	Eksplatuoti netinkamos transporto priemonės
DGSA	Didelio gabarito atliekų saugojimo aikštelė
MBA	Mechaninis biologinis apdorojimas
KAK	Kietasis atgautasis kuras

## 1. Pagrindinės prielaidos ir bendrieji duomenys

---

### 1.1. Įžanga

Komunalinių atliekų tvarkymo sistema – nuolatos besivystanti sistema. Šios sistemos vystymosi sąlygą užtikrina ES direktyvose nustatyti reikalavimai bei Valstybės mastu numatyti uždaviniai, priimti bei patvirtinti Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane (VATP) ir skirti šiems reikalavimams įgyvendinti. Tokių reikalavimų, uždavinių nustatymas iš dalies užtikrina darnią sistemos plėtrą, tačiau kartu iškelia ir sudėtingus iššūkius atliekų tvarkymo sektorių reguliuojančioms bei šiuos uždavinius įgyvendinančioms organizacijoms. Šios organizacijos susiduria su iškeltų uždavinių įgyvendinimo sudėtingumo bei nuolatos kintančios – dinamiškos teisinės aplinkos keliamomis problemomis.

Siekiant tinkamai suplanuoti Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, išspręsti kylančias problemas bei įgyvendinti ES reglamentuotus uždavinius, kurie patvirtinti VATP bei Utenos regiono atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane, patvirtintame 2015 m. rugsėjo 15 d. sprendimo Nr. 51/7S-15 projekte, prisitaikyti prie teisinės aplinkos ir užtikrinti tinkamą, tvarų komunalinių atliekų tvarkymą savivaldybėje parengtas Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo 2015–2020 m. planas.

Pagrindinis Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo 2015–2020 m. plano tikslas – suderinti Utenos regiono savivaldybių veiksmus organizuojant savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius regione bei nustatyti papildomus veiksmus plėtojant Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo sistemą. Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo 2015–2020 m. plane nustatytos priemonės, užtikrinančios aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems teritorijos komunalinių atliekų turėtojams. Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo 2015–2020 m. plane nustatyti atliekų tvarkymo tikslai, užduotys ir uždaviniai jiems įgyvendinti, kurie atitinka VATP 2014–2020 m. ir Utenos regiono atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano, patvirtinto Utenos regiono plėtros tarybos 2015 m. rugsėjo 15 d. sprendimu Nr. 51/7S-15), nustatytus tikslus ir uždavinius.

Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas pakeičia šiuo metu galiojantį Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo planą (Visagino savivaldybės tarybos 2008 m. gruodžio 18 d. sprendimas Nr. TS-195) ir kartu nustato naujas VATP ir Utenos regiono atliekų tvarkymo plane numatytų užduočių įgyvendinimui reikalingas priemones bei uždavinius ateinančiam 2015–2020 m. periodui.

Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo 2015–2020 metų planas parengtas pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo, Aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintų reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams bei visų aktualių atnaujinimų nuostatas.

Visagino savivaldybės 2015–2020 m. komunalinių atliekų tvarkymo planą sudaro:

- Esamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos situacijos apžvalga ir vertinimas;
- Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir užduotys 2015–2020 metams;

### *Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

- Atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2015–2020 metams;
- Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje įvertinimas 2015–2020 metams;
- Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas;
- Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

Sprendimą dėl Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano patvirtinimo priima Visagino savivaldybės taryba.

Į Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo 2015–2020 metams plano priemonių planą nėra įtraukti veiksmai ir priemonės, kurie yra numatyti Utenos regiono atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane ir už kurių įgyvendinimą yra atsakingas URATC.

Vadovaujantis LR Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtintame Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše numatyta tvarka atliktas parengto Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo plano strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV). Visuomenės informavimo procedūros atliktos vadovaujantis Aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-455 patvirtintu Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo aprašu bei Aplinkos ministro jo 2010 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. D1-357 patvirtintu pakeitimu.

#### **1.2. Visagino savivaldybės bendrasis aprašymas**

Visagino savivaldybė yra šiaurės rytų Lietuvoje, Utenos apskrityje, apie 40 km nuo Ignalinos. Administracinis centras yra Visagino miestas, nutolęs apie 150 km į šiaurės rytus nuo sostinės Vilniaus, apie 70 km į rytus nuo apskrities centro Utenos miesto ir 8 km nuo Ignalinos atominės elektrinės. Tai labiausiai į rytus nutolęs Lietuvos miestas. Visagino savivaldybę iš šiaurės vakarų riboja Gražutės regioninis parkas (Zarasų raj.), pietuose – Ignalinos rajono žemės, kur įsikūręs Aukštaitijos nacionalinis parkas, šiaurėje – didžiausias Lietuvoje ežeras – Drūkšiai (Zarasų raj.), rytuose už Drūkšių ežero – Baltarusijos Respublikos Vitebsko sritis.

Savivaldybės pietuose telkšo Visagino ežeras, pietvakariuose – Kukuižės ežeras. Visagino ežeras yra didžiausias savivaldybės teritorijoje, užimantis 220,4 ha plotą. Aplink Visaginą yra 110 įvairaus dydžio ežerų ir ežerėlių, pakrantėse įrengtos poilsiavietės.

Visagino miestas įkurtas 1975 m. Iki pradedant Ignalinos atominės elektrinės statybas, dabartinėje miesto teritorijoje buvo tik keli kaimai. Savivaldybė įkurta 1995 m. kovo 25 d., tuomet Visaginui buvo suteiktos miesto teisės. Nuo 2003 m. sausio 1 d. Visagino savivaldybei buvo priskirti šiauriniai Rimšės seniūnijos (Ignalinos raj.) kaimai, savivaldybės plotas padidėjo nuo 896 ha iki 5841 ha. Visagino savivaldybėje šiuo metu yra 20 kaimų, iš kurių tik penkiuose (Karlų k., Kalviškių k., Magūnų k., Čeberakų k. ir Vilkaragio k.) yra nuolatinių gyventojų. Seniūnijų Visagino savivaldybėje nėra.



### 1.3. Gyventojai ir namų ūkiai

Visagino mieste gyvena apie 25 tūkst. gyventojų. Prijungus prie Visagino savivaldybės dalį Ignalinos rajono teritorijos, atsirado kaimo gyventojų. Beveik visi Visagino savivaldybės gyventojai gyvena mieste, o kaimo vietovėse gyvena tik kiek daugiau kaip 270 gyventojų.

**1 lentelė. Natūrali gyventojų kaita 2001–2014 m. (tūkstančiui gyventojų)**

Visagino sav.	Gyventojai 2001 m. pradžioje	Gyventojai 2012 m. pradžioje	Gyventojai 2013 m. pradžioje	Gyventojai 2014 m. pradžioje	Gyventojų skaičiaus sumažėjimas per 13 metų, %	Vidutinis metinis gyventojų skaičiaus sumažėjimas, %
Gyventojų skaičius metų pradžioje	29 697	25 676	25 676	25 477	30,51	2,76
Gyventojų tankis	512,0	377,9	366,2	355,8		
Teritorija, km <sup>2</sup>	58	58	58	58		
Vidutinis metinis gyventojų skaičius		21 579	20 936	..		

*Šaltinis: Statistikos departamentas, Oficialiosios statistikos portalas (<http://osp.stat.gov.lt/home>), 2015.*

Visagino savivaldybės duomenimis gyventojų skaičius per paskutiniuosius dvejus metus palaipsniui mažėja.

Beveik visi Visagino miesto gyventojai gyvena daugiabučiuose namuose, išskyrus kelis individualius namus, kiti individualūs namai yra tik savivaldybei priklausančiuose kaimuose.

Juridinių asmenų skaičius Visagino savivaldybėje 483, iš jų 9 garažų bendrijos ir 3 sodininkų bendrijos, kiti juridiniai asmenys – 471.

## 2. Komunalinių atliekų tvarkymo esamos būklės apžvalga

---

### 2.1. Viešųjų ir privačiųjų asmenų, dalyvaujančių atliekų tvarkyme, atsakomybės paskirstymo apibūdinimas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis, pagrindinę atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkciją atlieka savivaldos institucijos. Jos organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinai jų teritorijose susidarantioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina tų sistemų funkcionavimą, organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą bei administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą.

Savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo, šalinimo ir apdorojimo paslaugas visiems savivaldybių teritorijose esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims).

Visagino savivaldybėje atliekų tvarkymą reglamentuoja šie savivaldybės tarybos patvirtinti teisės aktai:

- Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos 2008 gruodžio 18 d. sprendimu Nr. TS-196 (pakeitimai Visagino savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 25 d. sprendimas Nr. TS-55, 2013 m. birželio 27 d. sprendimas Nr. TS-87, 2013 m. gruodžio 27 d. sprendimas Nr. TS-170);
- Mišrių komunalinių (buitinių) atliekų surinkimo tarifo nustatymo metodika, patvirtinta Visagino savivaldybės tarybos 2012 m. birželio 26 d. sprendimu Nr. TS-123 (pakeitimai 2012 m. lapkričio 8 d. sprendimas Nr. TS-160, 2013 m. gruodžio 19 d. sprendimas Nr. TS-171, 2014 m. rugsėjo 25 d. sprendimas Nr. 128);
- Konteinerinių aikštelių išdėstymo schema, patvirtinta Visagino savivaldybės tarybos 2010 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. 124 (pakeitimas Visagino savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 23 d. sprendimas Nr. TS-34);
- Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą nuostatai, patvirtinti Visagino savivaldybės tarybos 2013 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-132 (pakeitimai Visagino savivaldybės tarybos 2014 m. birželio 26 d. sprendimas Nr. TS-93, Visagino savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 25 d. sprendimas Nr. TS-143);
- Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo planas, patvirtintas Visagino savivaldybės tarybos 2008 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. TS-195.

Šiuo metu galiojančios Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja svarbiausius atliekų tvarkymo savivaldybėje aspektus, nustato atliekų tvarkymo sistemos dalyvių atsakomybę, teises bei pareigas, atliekų surinkimo būdus bei reikalavimus atliekų surinkimo priemonėms, tačiau dalis reikalavimų ar nuostatų yra pasenę ir neatitinka esamos situacijos. Todėl turėtų būti parengtos naujos, su regionine atliekų tvarkymo sistema bei su naujais teisės aktais suderintos Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės, kuriose turėtų būti atspindėti ir šiame plane numatomi atliekų surinkimo sistemos pokyčiai.

2004 m. spalio 22 d. regioninės atliekų tvarkymo sistemos įkūrimui, plėtrai ir su tuo susijusių investicinių projektų įgyvendinimui Utenos apskrities savivaldybės įsteigė uždarąją akcinę bendrovę „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ (URATC) (įregistruotas 2005 m. sausio 28 d.). URATC įsteigtas siekiant sukurti ir įdiegti (įgyvendinant Sanglaudos fondo lėšomis finansuojamą projektą „Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“) Utenos regioninę atliekų tvarkymo sistemą bei užtikrinti, kad ši sistema veiktų nuolat ir ja galėtų naudotis akcininkų administruojamų teritorijų gyventojai tenkinant viešuosius interesus atliekų tvarkymo srityje. 2012 m. gegužės 14 d. įregistruotuose naujuose bendrovės įstatuose pagrindiniu bendrovės veiklos tikslu apibrėžta - vykdant nepavojingų atliekų tvarkymo ir šalinimo veiklą, vykdyti atliekų tvarkymo užduotis.

URATC, eksploatuodamas regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, organizuoja savivaldybių teritorijose esančių atliekų priėmimo ir laikinojo saugojimo aikštelių, kompostavimo aikštelių, regioninio sąvartyno ir kitų regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros įrenginių įrengimą bei eksploatavimą, įskaitant atliekų priėmimo ir laikinojo saugojimo aikštelėse surenkamų specifinių atliekų (antrinių žaliavų, pavojingų buitinių atliekų, buitinyje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų, žaliųjų bei didžiųjų ir kitų naudoti tinkančių atliekų) išvežimą perdirbti ar saugoti, rengia ir vykdo regioninę visuomenės informavimo ir švietimo programas, teikia savivaldybėms pagalbą atliekų tvarkymo klausimais ir/ar vykdo kitas savivaldybių pavestas funkcijas

Visagino savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymą, atliekų susidarymo normas ir rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą tvarką reglamentuoja savivaldybės tarybos patvirtintos atliekų tvarkymo taisyklės bei Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą nuostatai. Pagal taisykles, savivaldybė organizuoja ir plėtoja atliekų tvarkymo sistemą taip, kad visas atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų atliekų turėtojai pagal principą „teršėjas moka“. Savivaldybės administracija rengia, o savivaldybės taryba tvirtina komunalinių atliekų tvarkymo įkainio (tarifo) nustatymo metodiką, o įvedus vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą – vietinės rinkliavos atliekų turėtojams už atliekų surinkimą dydžius ir komunalinių atliekų susidarymo normas.

2007 metais mišrių komunalinių ir didžiųjų atliekų surinkimo paslaugas Visagino savivaldybė yra pavedusi kaip privalomą užduotį UAB „Visagino būstas“. Visagino savivaldybės administracijoje už atliekų tvarkymo priežiūrą yra atsakingas Vietinio ūkio valdymo ir statybos skyrius.

## 2.2. Informacija apie savivaldybėje susidarančių, naudojamų ir šalinamų atliekų kiekius

Statistiniai duomenys apie atliekų susidarymą 2012–2014 metais gauti iš Visagino savivaldybės. Bendras susidariusių komunalinių atliekų kiekis pateikiamas 2 lentelėje.

**2 lentelė. Surinkti mišrių komunalinių atliekų kiekiai Visagino savivaldybėje (tonomis)**

Metai	Iš viso surinkta komunalinių atliekų, t	Vienam gyventojui kg/metus	Perdirbta / panaudota komunalinių atliekų, t	Vienam gyventojui kg/metus	Savartyne pašalinta komunalinių atliekų, t	Vienam gyventojui kg/metus
2012	5 278	205	337	13	4 940	192
2013	5 511	217	584	23	4 927	194
2014	5 359	214	591	24	4 767	190

Šaltinis: Visagino savivaldybės informacija, 2015 m.

Šie duomenys rodo, kad 2014 m. Visagino savivaldybėje buvo surinkta 5 359 tonos mišrių komunalinių atliekų, tai yra, 214 kg vienam gyventojui per metus. Mišrių komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui nežymiai didėja, tačiau šalinamų mišrių komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui mažėja ir 2014 metais sudarė 190 kg per metus vienam gyventojui.

Visos Visagino savivaldybėje surenkamos komunalinės atliekos, išskyrus nedidelius antrinių žaliavų kiekius, perduodamus perdirbėjams, yra šalinamos eksploatuojamame regioniniame Mockėnų sąvartyne. Komunalinės atliekos pervežamos tiesiogiai – ta pačia transporto priemone, kuria yra surenkamos iš atliekų turėtojų. Tai kol kas vienintelis naudojamas mišrių komunalinių atliekų tvarkymo būdas.

Visagino miesto sąvartynas yra uždarytas ir rekultivuojamas.

### **2.3. Komunalinių atliekų, antrinių žaliavų tvarkymo surinkimo sistemų apibūdinimas ir įvertinimas**

#### **Komunalinių atliekų surinkimas ir pervežimas**

Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų surinkimą savivaldybių teritorijose vykdo įmonės, sudariusios sutartis su vietos savivalda – savivaldybėmis arba savivaldybių kartu įsteigtu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi. Atliekas tvarkanti įmonė iš Visagino savivaldybės gyventojų surenka mišrias komunalines atliekas bei prie gyvenamųjų namų įėjimų paliekamas didžiąsias atliekas.

Daugiabučiams namams Visagino mieste naudojami kolektyviniai konteineriai (1,1 m<sup>3</sup>) ir pusiau požeminiais konteineriais (5 m<sup>3</sup>), kitose vietovėse gali būti naudojami ir individualūs konteineriai.

Juridinių asmenų skaičius Visagino savivaldybėje 483, iš jų 9 garažų bendrijos ir 3 sodininkų bendrijos, kiti juridiniai asmenys – 471. Juridiniams asmenims aptarnauti naudojami 1,1 m<sup>3</sup> talpos konteineriais, sodininkų bendrijoms yra įrengtos laikinos atliekų surinkimo aikštelės.

Šiuo metu komunalinių atliekų surinkimui naudojama ir planuojama įdiegti:

- 39 vienetai 5 m<sup>3</sup> talpos kolektyvinių pusiau požeminiai konteineriai su grybo formos kėlimo ir iškrovimo mechanizmu, esantys daugiabučių namų kiemuose komunalinių ir antrinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelėse;
- 60 vnt. cinkuotų su cinkuotais dangčiais konteinerių 1,1 m<sup>3</sup> talpos ir 50 vnt. – 0,77 m<sup>3</sup> talpos cinkuotų su cinkuotais dangčiais konteinerių daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose, kuriuose įrengtos šachtos;
- 10 vnt. 1,1 m<sup>3</sup> talpos cinkuotų su cinkuotais dangčiais konteinerių viešbučio tipo gyvenamuosiuose namuose;
- 50 vnt. individualių 0,77 m<sup>3</sup> talpos cinkuotų su cinkuotais dangčiais konteinerių individualiuose namuose;
- 6 vienetai 5 m<sup>3</sup> talpos pusiau požeminiai konteineriai su grybo formos kėlimo ir iškrovimo mechanizmu kolektyvinių konteinerių, planuojamose įrengti komunalinių ir antrinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelėse;
- 530 vnt. 1,1 m<sup>3</sup> talpos cinkuotų su cinkuotais dangčiais konteinerių pas juridinius asmenis: garažų, sodininkų bendrijose, įmonėse ir įstaigose, iš jų garažų bendrijoms (9 garažų bendrijos) – 56 vnt.; sodininkų bendrijoms (3 sodininkų bendrijos) – 84 vnt.; kiti kitiems juridiniams asmenims (471 juridinis asmuo). Dalis juridinių asmenų naudojami kolektyviniais konteineriais.

### Antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų tvarkymas

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007–2013 m. nustatyta, kad savivaldybės turi parengti ir (ar) patvirtinti antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti.

Visagino savivaldybės taryba 2010 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. 124 (pakeitimas Visagino savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 23 d. sprendimas Nr. TS-34) patvirtino konteinerinių aikštelių išdėstymo schemą.

Remiantis Valstybiniu strateginiu atliekų tvarkymo 2007–2013 m. planu, savivaldybė gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose privalėjo įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų.

Patvirtintame VSATP m. nustatytas reikalavimas sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į ją.

Antrinių žaliavų surinkimui naudojami specialūs varpo formos 1,8 m<sup>3</sup> ir 2,5 m<sup>3</sup> talpos antrinių žaliavų surinkimo konteineriai, statomi konteinerių aikštelėse tarp gyvenamųjų namų, netoli prekybos centrų, kitose prieinamose žmonių susibūrimo vietose. Iš viso Visagino savivaldybėje šiuo metu antrinių žaliavų surinkimui naudojama 40 antrinių žaliavų konteinerių aikštelių, kurių įrengimas nėra galutinai užbaigtas t. y. vienas konteinerių komplektas tenka 620 gyventojų. Tokių aikštelių kol kas nėra įrengta sodų bei garažų bendrijose ir kaimuose.

**3 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių skaičius 2014 m.**

Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	Trūkstantį aikštelių skaičius, įskaitant kaimus, vnt.	Sodų bendrijų skaičius, vnt.	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės sodų bendrijose, vnt.	Trūkstantį aikštelių skaičius sodų bendrijose, vnt.	Garažų bendrijų skaičius, vnt.	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės garažų bendrijose, vnt.	Trūkstantį aikštelių skaičius garažų bendrijose, vnt.
40	627	12	3	0	21	9	9	14

*Šaltinis Visagino savivaldybės duomenys, 2015 m.*

Siekiant įgyvendinti VSATP reikalavimus Visagino savivaldybėje reikia papildomai įrengti 47 konteinerines aikšteles, įsigyti konteinerius bei užbaigti rengti 40 antrinių žaliavų konteinerių aikštelių.

**4 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių skaičius pagal atskiras rūšis 2014 m.**

Antrinių žaliavų konteineriai stiklui, vnt.	Antrinių žaliavų konteineriai plastikui, vnt.	Antrinių žaliavų konteineriai popieriui, vnt.	Iš kokių lėšų konteineriai įsigyti ir kiek vienetų
			AM nupirkti iš GPATP* lėšų

*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

Turimi	Naudojami	Trūkstanti	Turimi	Naudojami	Trūkstanti	Turimi	Naudojami	Trūkstanti	stiklui	plastikui	popieriui
67	67	91	67	67	91	39	83	91	74	74	74

*Šaltinis: Visagino savivaldybės duomenys, 2015 m.*

Surenkamų AŽ ir kitų atliekų kiekiai kiekvienais metais didėja, ir 2014 metais vienam gyventojui buvo atskirai surenkama apie 30 kg AŽ ir kitų atliekų, tai yra atskirai surenkamos AŽ ir kitos atliekos 2014 metais sudarė 14 % visų susidarančių mišrių komunalinių atliekų.

**5 lentelė. Atskirai surenkami AŽ ir kitų atliekų kiekiai Visagino savivaldybėje 2012–2014 m., t**

	Didžiosios atliekos 20.03.07	Biologiškai suyrančios atliekos (žaliosios) 20.02.01	Tekstilės gaminiai 20.01.11	Popierius ir kartonas 20.01.01	Skičio atliekos 20.01.02	Medienos atliekos 20.01.38	Plastikų atliekos 20.01.39	Metalių atliekos 20.01.40	Elektroninės ir elektroninės įrangos atliekos 20.01.23* 20.01.16	Naudotos patalpos 16.01.03	Stybinės ir grovimo atliekos
2012	0,2	21,57	56,32	33,15	22,10	103,42	88,40	0,37	1,24	7,79	87,54
2013		27,65	3,47	40,58	23,62	112,79	6,54	0,45	6,01	10,59	69,66
2014		62,30	2,93	122,15	174,79	146,92	78,87	0,09	16,00	8,73	70,71

*Šaltinis: Visagino savivaldybės duomenys, 2015 m.*

Siekiant užtikrinti „teršėjas moka“ principą, pakuočių atliekų atskiro surinkimo ir tvarkymo išlaidos turi būti dengiamas gamintojų ir importuotojų lėšomis. Vadovaujantis 2013 m. sausio 1 d. įsigaliojusia Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostata, organizuojamos komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų tvarkymą, savivaldybės (arba savivaldybių paskirti atliekų tvarkymo sistemų administratoriai) privalo su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis sudaryti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo sutartis, Visagino savivaldybė yra pasirašiusi trišales sutartis su VŠĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“, VŠĮ „Žaliasis taškas“, VŠĮ „Gamtos ateitis“, UAB „Ekobazė“.

#### **Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas**

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007–2013 m. nustatyta, kad savivaldybės iki 2010 metų, atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.

Savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėse gyventojams nustatyta prievolė susidariusias biologiškai skaidžias sodo ir daržo atliekas (vadinamas žaliąsias atliekas) atskirti dar susidarymo

*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

vietoje, į mišrių komunalinių atliekų konteinerį jas mesti draudžiama. Šios biologiškai skaidžios atliekos iš atliekų turėtojų nemokamai priimamos Skrytelių k., Dvarvietės g. 1A, Visagino sav. (eksploatacijos pradžia – 2008 m.) įrengtoje kompostavimo aikštelėje.

**6 lentelė. Biologiškai skaidžių atliekų šalinimas kompostavimo aikštelėje 2011–2014 m., tonomis**

	Pristatyta biologiškai skaidžių atliekų, t/m.				Aikštelės pajėgumų išnaudojimas 2014 m.	
	2011	2012	2013	2014		
Karlių k., Visagino sav.	26,70	21,57	27,65	62,3	89 t/m	70%

*Šaltinis Utenos regioninis atliekų tvarkymo planas, 2015, Visagino savivaldybė 2015 m.*

Į kompostavimo aikšteles atliekų surinkimo įmonės ir gyventojai nuosavu transportu pristato tokias biologiškai skaidžias atliekas, kaip biologiškai skaidomos atliekos (20 02 01), pjuvenos, drožlės (03 01 05), žaliavų plovimo, valymo ir mechaninio smulkinimo atliekos (02 07 01), medžio žievės ir medienos atliekos (03 03 01).

Visagino savivaldybėje nėra įdiegtos atskiros biologiškai skaidžių maisto ir virtuvės atliekų atskiro surinkimo sistemos. Savivaldybėje susidariusios virtuvės atliekos iš viešojo maitinimo įstaigų, prekybos centrų pagal sudarytas sutartis atiduodamos atliekas tvarkančioms įmonėms. Sąlyginai didelė maisto atliekų dalis, surinkta kartu su mišrių komunalinių atliekų srautu, pašalinama sąvartyne.

#### **Probleminių atliekų srautų analizė ir tvarkymo priemonės**

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2007–2013 m. plane nustatyta, kad savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų (Visagino savivaldybėje – viena aikštelė 25 tūkst. gyventojų).

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007–2013 m. nustatyta, kad savivaldybės privalo aprūpinti gyventojus šių specifinių buityje susidarančių atliekų atskiro surinkimo priemonėmis:

- pavojingų atliekų;
- elektros ir elektroninės įrangos (EEI) atliekų;
- naudotų padangų;
- didelių gabaritų atliekų (statybinių atliekų, baldų ir kt.).

Šias atliekas gyventojai privalo atskirti nuo kitų komunalinių atliekų. Šių atliekų surinkimas ir tvarkymas vykdomas arba per didelių gabaritų surinkimo aikštelę arba surenkant tokias atliekas apvažiuojant atliekų turėtojus.

Šiuo metu Visagino savivaldybėje Skrytelių k., Dvarvietės g. 1A, Visagino sav.) veikia viena DGASA. Savivaldybės gyventojai specifines atliekas gali nemokamai pristatyti į šią DGASA. Apie tokią galimybę regiono gyventojai yra informuojami URATC, Visagino savivaldybės interneto svetainėse. Surinktos atliekos DGASA saugomos iki jų išvežimo į atliekas tvarkančias įmones. Statybos ir griovimo atliekos Visagino savivaldybėje yra surenkamos per atliekų priėmimo aikštelę.

Komunalinių atliekų turėtojai buityje susidariusias pavojingas atliekas gali pristatyti į atliekų priėmimo aikštelę arba perduoti atliekų vežėjams, kurie šias atliekas surenka apvažiavimo būdu. Savivaldybės teritorijoje atliekų vežėjai periodiškai pagal nustatytą maršrutą ir grafiką surenka pavojingas buitines, elektros ir elektroninės įrangos, didelių gabaritų atliekas iš gyventojų. Apie šių atliekų surinkimą ir priėmimą atliekų turėtojai informuojami vietinėje spaudoje, televizijoje, reklaminėse skrajutėse bei kitose informavimo priemonėse.

Elektros ir elektroninės įrangos atliekas galima perduoti įrangos platintojui, t. y. atliekų turėtojai pirkdami naują elektros ir elektroninės įrangą, gali perduoti susidariusias elektros ir elektronines atliekas įrangos platintojui prekybos vietoje be papildomo mokesčio tuo atveju, jei atiduodamos elektros ir elektroninės atliekos yra tos pačios paskirties kaip perkama nauja įranga ir jei atiduodamas atliekų kiekis atitinka perkamos kiekį.

#### **2.4. Informacija apie atliekų tvarkymo paslaugų teikimą gyventojams, įmonėms ir jų poreikių tenkinimą**

VSATP nustatyta atliekų tvarkymo užduotis – užtikrinti visuotinumą principą, teikiant viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos atliekų turėtojų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus – Visagino savivaldybėje ši užduotis įgyvendinta. Nuo 2016 metų, įvedus vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą, komunalinių atliekų tvarkymo paslauga bus teikiama 100 proc. savivaldybės teritorijos atliekų turėtojų.

#### **2.5. Informacija apie pagrindines atliekų surinkimo, rūšiavimo, apdorojimo įmones ir įrenginius, jų pajėgumas**

Visagino savivaldybėje mišrias komunalines ir didžiąsias atliekas iš gyventojų ir įmonių savivaldybei pavedus surenka UAB „Visagino būstas“. Su šia įmone 2007 m. birželio 20 d. pasirašyta neterminuota sutartis Nr. 5-149. Įmonei sutartyje nustatyti šie įsipareigojimai: mišrių komunalinių atliekų tvarkymas; antrinių žaliavų (stiklo, plastiko, popieriaus) surinkimas, pastatant antrinių žaliavų surinkimo priemones; atskirų komunalinių atliekų srautų – buityje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, didžiųjų komunalinių atliekų (baldų ir pan.) ir kitų atliekų surinkimas; sutarčių su gyventojais, įmonėmis, įstaigomis ir organizacijomis sudarymas; visuomenės informavimas apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimą ir kt. Nuo 2013 m. lapkričio mėnesio Visagino savivaldybė sudarė 3 metų laikotarpiui sutartį su UAB „Ekobazė“ dėl antrinių žaliavų surinkimo.

Visagino savivaldybė 2013 m. rugsėjo 18 d. taip pat pasirašė sutartį su licencijuotomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis (UAB „Žalvaris“, UAB „EMP Recycling“, UAB „Ecoserice“, UAB „Atliekų tvarkymo centras“) dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų, apmokestinamųjų gaminių atliekų, pakuočių atliekų, alyvų atliekų, kitų buityje susidarančių pavojingų atliekų, eksploatuoti netinkamų transporto priemonių surinkimo ir tvarkymo Visagino savivaldybėje.



Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos – viešosios paslaugos, apimančios komunalinių atliekų surinkimą, vežimą, naudojimą, šalinimą, šių veiklų organizavimą, stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą. Šiame skyriuje apžvelgiamos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos, teikiamos Visagino savivaldybėje, bei tam naudojama infrastruktūra.

Šiuo metu Visagino savivaldybėje ir Utenos regione egzistuojanti atliekų tvarkymo infrastruktūra užtikrina komunalinių atliekų rūšiavimo pajėgumus (įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, didelio gabarito atliekų saugojimo aikštelė, antrinių žaliavų surinkimo konteineriai), tačiau iki šiol Visagino savivaldybėje, kaip ir visame Utenos regione, nėra užtikrinamas tinkamas komunalinių atliekų apdorojimas.

### **Regioninis sąvartynas**

2004–2009 m., įgyvendinant ES Sanglaudos fondo lėšomis finansuojamą projektą „Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“, Mockėnų kaime Utenos rajone buvo įrengtas ir 2008 m. vasario 1 d. atidarytas regioninis komunalinių atliekų sąvartynas, kurį eksploatuoja UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“. Projektinė Mockėnų sąvartyno talpa – 1,045 mln. tonų atliekų. Sąvartyno pajėgumas – 40 000 t per m. Nuo 2013 m. sausio mėn. pradėta eksploatuoti II sąvartyno sekcija. Iš viso numatytos įrengti 5 sąvartyno sekcijos, kurių bendras plotas 11,3 ha.

Sąvartyno teritorijoje nuo 2010 m. rugsėjo mėn. eksploatuojama laikina UAB „Ekobazė“, mechaninio atliekų rūšiavimo linija, kurios pajėgumas yra 18000 t per metus.

Į Utenos regioninę nepavojingų atliekų sąvartyną ir jo infrastruktūros objektus 2014 m. pristatyta 40 979 t atliekų, iš kurių 4 767 tonų iš Visagino savivaldybės.

### **Mechaninio rūšiavimo įrenginiai**

Vykdam projektą „Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ su rangovu UAB „Manfula“ 2013 m. rugpjūčio 29 d. sudarė rangos sutartį „Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra: mišrių komunalinių atliekų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginių projektavimas, tiekimas ir statyba Utenoje“, kurios vertė – 16,5 mln. litų be PVM. Sutarties vykdymo metu bus pastatyti ir įrengti komunalinių atliekų mechaninio rūšiavimo įrenginiai, pastatai ir statiniai bei visa bendra mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiams reikalinga infrastruktūra.

Mechaninio apdorojimo linijos pajėgumas – 45 200 t per m.

Projektinis mechaninio rūšiavimo įrenginių antrinių žaliavų atskyrimo iš pirminio MKA srauto efektyvumas:

- antrinės žaliavos (metalai, plastikai, stiklas, popierius) -  $\geq 10$  proc. nuo patenkančio į įrenginius MKA srauto;
- metalai -  $\geq 70$  proc. nuo patenkančio į įrenginius MKA srauto;
- plastikai -  $\geq 45$  proc. nuo patenkančio į įrenginius MKA srauto;
- priemaišų kiekis antrinėse žaliavose -  $\leq 10$  proc.

Biologiniam apdorojimui nukreipiama BSA frakcija, kurios bus atskirta  $\geq 33$  proc. nuo patenkančio į įrenginius MKA srauto.

### **Biologinio apdorojimo ir energijos iš biodujų gamybos įrenginiai**

2013 m. gruodžio 30 d. su rangovu UAB „Manfula“ sudaryta antroji rangos sutartis „Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra: mišrių komunalinių atliekų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginių projektavimas, tiekimas ir statyba Utenoje“, kurios vertė – 6, 45 MEUR (22,3 MLT) be PVM. Šios sutarties vykdymo metu bus parengti komunalinių atliekų biologiškai skaidžios frakcijos biologinio apdorojimo su energijos gamyba, visiškai ją stabilizuojant, pastatų, statinių ir įrenginių techniniai ir darbo projektai, pastatyti ir įrengti komunalinių atliekų biologiškai skaidžios frakcijos biologinio apdorojimo su energijos gamyba, visiškai ją stabilizuojant, įrenginiai ir statiniai.

Biologinio apdorojimo įrenginių pajėgumas - ne mažiau kaip 15 000 t per m MKA mechaninio apdorojimo įrenginiuose atskirtos BSA frakcijos.

Biologinis apdorojimas bus vykdomas sauso anaerobinio apdorojimo ir intensyvaus aerobinio kompostavimo tuneliuose. Anaerobinio pūdymo metu iš BSA bus išgaunamos biodujos, kurios nukreipiamos į bioreaktorių biodujų išgavimui. Iš gautų biodujų kogeneracijos būdu jėgainėje gaminama elektros ir šiluminė energija. Gautų biodujų apdorojimui numatytos kogeneracinės jėgainės elektrinė galia – ~ 600 kWel ( $\pm 10$ ), šiluminė - ~600 kW ( $\pm 10$ ). Pagaminta elektros energija naudojama technologiniams procesams ir pardavimui į tinklus. Šiluminė energija panaudojama technologijai ir MBA įrenginių pastatų šildymui.

### **Atliekų priėmimas į didelių ir pavojingų atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikšteles**

Specifinių komunalinių atliekų, tarp jų – didelių gabaritų atliekų (baldų, buitinės technikos, statybinės remonto atliekos ir kt.), EEĮA, pavojingų atliekų (liuminescencinių lempų, akumuliatorių, panaudotų tepalų, baterijų ir kt.) ir naudotų padangų surinkimas Visagino savivaldybėje vykdomas surenkant jas per didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę, kaip ir apvažiuojant atliekų turėtojus. Dalis pavojingų buities atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų ir naudotų padangų surenkama naudojantis komunalinių atliekų surinkimo sistemas papildančiomis atliekų surinkimo sistemomis.

### **2.6. Informacija apie atliekų naudojimo (įskaitant naudojimo energijai gauti įrenginius) ir šalinimo (sąvartynų ir atliekų deginimo) įrenginių vietos parinkimo kriterijus**

Atliekų naudojimo ir šalinimo įrenginiai turi būti įrengti atsižvelgiant į šiuos pagrindinius teisės aktus:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimas Nr. 343 Nr „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. 699 „Dėl atliekų deginimo aplinkosauginius reikalavimų patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymas Nr. 444 „Dėl atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių patvirtinimo“.

Visagino savivaldybės regioninių atliekų tvarkymo įrenginių vietos parinktos atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, teritorijų planavimo dokumentus, geografinius ir inžinerinius sklypų aspektus.

## **2.7. Visuomenės švietimas ir informavimas**

Regioniniu mastu už visuomenės švietimą ir informavimą atliekų tvarkymo klausimais atsakingas UAB Utenos regiono atliekų tvarkymo centras, kuris, eksploatuodamas regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kartu yra savivaldybės įsipareigojęs vykdyti visuomenės informavimo ir švietimo veiklas. URATC skleidžia informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, aplinkai palankius atliekų tvarkymo būdus bei svarbą aplinkos kokybės gerinimui, nuolat informuoja gyventojus apie centro vykdomas veiklas, įgyvendinamus projektus. Didžiausias dėmesys vykdant visuomenės švietimo ir informavimo veiklas skiriamas atliekų prevencijai, srautų (AŽ, BSA ir kitų specifinių) atskyrimui jų susidarymo šaltinyje.

Visuomenės švietimui ir informavimui naudojamos įvairios informavimo priemonės, apimančios regioninę ir rajoninę spaudą, radiją ir televiziją, URATC ir atskirų savivaldybių (dalininkių) interneto puslapius, viešus renginius ir susitikimus, seminarus bei mokymus. Informacija visuomenei nuolat skelbiama URATC interneto tinklalapyje [www.uratc.lt](http://www.uratc.lt), savivaldybių interneto svetainėse [www.utenai.lt](http://www.utenai.lt), [www.moletai.lt](http://www.moletai.lt), [www.zarasai.lt](http://www.zarasai.lt), [www.ignalina.lt](http://www.ignalina.lt), [www.anyksciai.lt](http://www.anyksciai.lt), [www.visaginas.lt](http://www.visaginas.lt). Utenos regiono savivaldybių internetiniuose puslapiuose patalpintos nuorodos į URATC internetinę svetainę.

Kiekvienais metais iki balandžio 31 d. URATC apie komunalinių atliekų tvarkymą regione informuoja gyventojus savo interneto puslapyje paskelbdamas UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ atliekų tvarkymo Utenos regione metinę ataskaitą. Ataskaitoje pateikiama bendra informacija apie URATC įgyvendinamus projektus, vykdomas veiklas, duomenys apie URATC eksploatuojamose didelių ir pavojingų atliekų priėmimo ir laikino saugojimo bei kompostavimo aikštelėse surinktas, sutvarkytas ir į sąvartyną pristatytas bei jame pašalintas komunalines atliekas.

2013-10-09 buvo pasirašyta sutartis su UAB „Utenos diena“ dėl viešinio paslaugų projektui „Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ įsigijimo. Teikiant šias paslaugas, siekiant informuoti visuomenę apie pradėtą įgyvendinti MBA įrenginių statybos projektą, jo tikslus, uždavinius, naudą visuomenei, taip pat plačiau apie namudinio BSA kompostavimo naudą, per pirmą 2014 m. ketvirtį regiono spaudoje buvo publikuoti 6 straipsniai, respublikiniu mastu paskelbtas straipsnis naujienų tarnyboje, pagaminta ir regiono gyventojams išplatinta 16 500 vnt. lankstinukų.

Siekiant informuoti regiono gyventojus apie MBA įrenginių statybos projekto eigą ir pasiektus rezultatus, projekto viešinio metu 2014 m. buvo vykdytos šios veiklos:

- 2 straipsniai URATC interneto svetainėje (iki 2014 m. rugsėjo 30 d.);
- 1 radijo laida (iki 2014 m. rugsėjo 30 d.);
- Susitikimas su tikslinėmis grupėmis (iki 2014 m. spalio 31 d.);
- Lankstinukų gamyba (iki 2014 m. spalio 31 d.);
- 6 straipsniai Utenos regiono laikraščiuose (iki 2014 m. gruodžio 31 d.).

Gyventojų informavimui apie regione įgyvendinamus KA tvarkymo infrastruktūros sukūrimo ir plėtros projektus statomi informaciniai stendai, projektus įgyvendinus - įrengiamos projektų.

## 2.8. Atliekų tvarkymo sąnaudos ir tarifai

„Visų sąnaudų padengimo“ principas nustato, kad mokėjimai už komunalinių atliekų tvarkymą turi padengti visas tiesiogines ir netiesiogines atliekų tvarkymo sąnaudas. Mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą dydžiai turi būti nustatomi tokiu būdu, kad gautos pajamos padengtų sistemos administravimo, eksploatavimo, komunalinių atliekų surinkimo, transportavimo ir šalinimo, infrastruktūros plėtros, atliekų šalinimo įrenginių uždarymo ir priežiūros po uždarymo, visuomenės informavimo ir kitas su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias išlaidas. Bendrieji komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodaros reikalavimai, nustatyti vadovaujantis solidarumo, proporcingumo, nediskriminavimo, sąnaudų susigrąžinimo principais ir „teršėjas moka“ principu, yra apibrėžti Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme.

Utenos regione komunalinių atliekų šalinimo sąvartyne sąnaudos savivaldybėms paskirstomos vadovaujantis „solidarumo“ principu. Atsižvelgiant į tai, kad atskirų regiono savivaldybių atliekų transportavimo iki Utenos regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno sąnaudos skiriasi, atliekų šalinimo sąvartyne mokestis („vartų mokestis“) diferencijuojamas tokiu būdu, kad bendra vienos tonos komunalinių atliekų sutvarkymo (įskaitant transportavimą iki sąvartyno ir šalinimą sąvartyne) kaina visose regiono savivaldybėse būtų vienoda.

**7 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kaštų sudedamosios dalys (vienai tonai komunalinių atliekų)**

Kaštų sudedamosios	Tenkanti dalis, %
Surinkimo ir transportavimo	73,3
Atliekų perdirbimo arba kito naudojimo	
Šalinimo	17,3
Atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų (DGASA, APP, kompostavimo aikštelės ir kita) eksploatavimo	
KAT sistemos administravimo kaštai	9,4
Iš viso:	100

*Informacijos šaltinis: Visagino savivaldybė*

Visagino savivaldybė yra vienintelė Utenos regione, kurioje įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą paskirstomos būsto plotui. Kadangi didžioji dalis savivaldybės gyventojų gyvena daugiabučiuose namuose, Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo išlaidų paskirstymo namų ūkiui metodas remiasi diferenciacija pagal tai, ar daugiabučiame name yra šiukšliavamzdis. Mokestis už komunalinių atliekų tvarkymą namuose be šiukšliavamzdžių yra 0,06 euro centai (0,218 Lt) už m<sup>2</sup> (be PVM), namuose su šiukšliavamzdžiais yra 0,08 euro centai (0,282 Lt) už m<sup>2</sup> (be PVM). Esant standartiniam 50 m<sup>2</sup> butui, mokestis per mėnesį sudaro apie 4 eurus.

Visagino savivaldybė yra patvirtinusi Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą nuostatus. Remiantis Visagino savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. TS-143 vietinė rinkliava įvedama nuo 2016 metų sausio 1 dienos.

Komunalinių atliekų turėtojai yra suskirstyti į 19 grupių pagal nekilnojamojo turto objektus. Tarifo dydis apskaičiuojamas įvertinant būtinąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias

*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

sąnaudas. Būtinąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas sudaro pastoviosios komunalinių atliekų tvarkymo ir kintamosios komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos.

Įvedus vietinę rinkliavą numatoma taikyti mokesčių lengvatas už atliekų tvarkymą (kuri sudaro 50 procentų sumokėtos sumos) bendrai gyvenantiems arba vieniems gyvenantiems asmenims, kurių vidutinės mėnesinės pajamos vienam asmeniui neviršija 2 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų valstybės remiamų pajamų dydžių per mėnesį, vieniems gyvenantiems, nedirbantiems senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims ir vieniems gyvenantiems neįgaliesiems, kuriems nustatytas netekto darbingumo lygis nuo 60 iki 100 proc., daugiavaikėms šeimoms, auginančioms 4 ir daugiau vaikų iki 18 metų amžiaus. Lengvatos finansuojamos iš Visagino savivaldybės biudžeto lėšų.

## 2.9. Ankstesnio atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo vertinimas

Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą galima įvertinti pagal tai, kaip yra įgyvendinamos VSATP bei Utenos regiono atliekų tvarkymo planuose nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys. Šis vertinimas pateiktas žemiau esančioje lentelėje.

**8 lentelė. Atliekų tvarkymo planuose iškeltų uždavinių įgyvendinimo vertinimas**

Eil. Nr.	VSATP punktas	Veikla	Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros priemonės	2013 metais
1	84.1 98.1	Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimas	Iki 2009 m. užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.	Įgyvendinta.
	98.2.1.2 98.2.1.3		Konteinerinių aikštelių žemės sklypų planų ir techninės dokumentacijos parengimas. Trūkstantų konteinerinių aikštelių įrengimas.	Įgyvendinta.
Komentaras: Visagino savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 23 d. sprendimas Nr. TS-34 Dėl konteinerinių aikštelių išdėstymo schemos, patvirtintos Visagino savivaldybės tarybos 2010 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. TS-124 „Dėl konteinerinių aikštelių išdėstymo schemos patvirtinimo“, pakeitimo“.				
2	84.2	Esamas sąvartynas	Ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose.	Įgyvendinta.
Komentaras: Nuo 2008 m. vasario 1 d. nepavojingos atliekos šalinamos Mockėnų (Utenos rajonas) regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne.				
3	84.3	Seni sąvartynai	Iki 2011 m. pabaigos uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus.	Įgyvendinta 2010–2011 metais

*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

4	84.5	Atliekų perdirbimas ir panaudojimas	Iki 2013 m. paruošti perdirbti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų; užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus.	Neįgyvendinta.
Komentaras: 2014 metais Visagino savivaldybėje perdirbta ar kitaip panaudota tik 13 % visų atliekų.				
5	98.4	Šalinimas tik apdorotų atliekų	Ne vėliau kaip nuo 2013 m. sąvartynuose šalinti tik apdorotas, t. y. išrūšiuotas likusias, netinkamas perdirbti ar kitaip naudoti, atliekas.	Neįgyvendinta.
Komentaras: Bus įgyvendinta pradėjus regione eksploatuoti MBA įrenginius (planuojama nuo 2015 spalio mėn.).				
6	98.2.1 98.2.1.2 98.2.1.3	Antrinių žaliavų surinkimas ir aikštelių plėtra	Gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų; Gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos.	Vykdoma
Komentaras: Iš viso savivaldybėje įrengta 40 antrinių žaliavų surinkimo aikštelių gyventojams (viena aikštelė 620 gyventojų), trūkstamų aikštelių skaičius – 47				
7	98.3	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Iki 2009 m. užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų, taip pat šios atliekos surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus).	Įgyvendinta
Komentaras: Iki 2009 m. kiekvienoje regiono savivaldybėje įrengta po vieną DGASA. Viena didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė regione tenka vidutiniškai 25 tūkst. gyventojų.				
8	101. 102. 4 priedas	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas	Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys.	Neįgyvendinta
Komentaras: 2014 metais Visagino savivaldybėje buvo surinkta tik 62 tonos biologiškai skaidžių atliekų. Ši užduotis bus įgyvendinta pradėjus regione eksploatuoti MBA įrenginius (planuojama nuo 2015 spalio mėn.).				
9	103. 104.1 106.2.2	Žaliųjų atliekų tvarkymas	Atskirai surinktos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos turi būti perdirbamos arba kitaip naudojamos. „Žaliosios atliekos“, t. y. sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologiškai skaidžios atliekos, turi būti surenkamos ir apdorojamos kompostavimo įrenginiuose. Turi būti skatinamas ir individualus „žaliųjų atliekų“ kompostavimas.	Užduotis įgyvendinama

*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

			Savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.	
10	99.	Specifinių komunalinių atliekų surinkimas	Specifinių atliekų surinkimas apvažiavimo būdu. Papildančių sistemų diegimas.	Užduotis įgyvendinama
<p>Komentaras: Surenkamos žaliosios atliekos yra kompostuojamos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje. Specifinės atliekos surenkamos apvažiavimo būdu, elektros ir elektroninės įrangos atliekas galima perduoti įrangos platintojui, įdiegtos atliekų tvarkymo papildančios sistemos (UAB „Žalvaris“, UAB „EMP Recycling“, UAB „Ecoserice“, UAB „Atliekų tvarkymo centras“).</p>				

### 3. Komunalinių atliekų susidarymo prognozės planuojamu laikotarpiu (2015–2020 m.)

Komunalinių atliekų susidarymo prognozės vertinamos laikotarpiui iki 2020 m. Susidaranti komunalinių atliekų kiekis priklauso nuo gyventojų skaičiaus savivaldybėje kitimo ir bendros ekonominės situacijos. Vertinant susidaranti komunalinių atliekų kiekį naudojamos realaus bendrojo vidaus produkto (realaus BVP) prognozės. Prognozuojamas realaus BVP augimas 2014 m. – 3,3 proc. Atliekų kiekio susidarymo prognozių skaičiavimuose baziniais metais pasirinkti 2014 m.

**9 lentelė. Prognozinis atliekų kiekio kitimas Visagino savivaldybėje 2009–2018 m.**

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
<b>Makroekonominės prielaidos</b>							
BVP augimas	proc.	3,60	3,60	3,60	3,60	3,60	3,60
Vidutinė metinė infliacija	proc.	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
<b>Kitos prielaidos</b>							
Susidaranti KA atliekų pokytis nuo BVP	proc.	2	2	2	2	2	2
<b>Susidaranti KA pokytis</b>							
Visagino savivaldybė	tonos	5 266	5 226	5 186	5 147	5 109	5 070
	Vienam gyventojui, t/metus	0,218	0,222	0,227	0,231	0,236	0,241

Vertinant komunalinių atliekų sudėtį ir jos pokyčius remiamasi prielaida, kad Visagino savivaldybėje komunalinių atliekų sudėtis keisis priklausomai nuo medžiagų, iš kurių sudarytos atliekos, ekonominės vertės – atliekų, kurios sudarytos iš didesnę ekonominę vertę turinčių medžiagų (medienos, metalo, stiklo) mažės, tačiau labiau nei vidutiniškai didės atliekų, turinčių sudėtyje popieriaus, plastiko. Kitų medžiagų kiekis atliekų sudėtyje keisis priklausomai nuo regione gyvenančių gyventojų skaičiaus bei ekonominės padėties.

**10 lentelė. Atliekų susidarymas pagal frakcijas Visagino savivaldybėje (% per metus)**

Susidariusių komunalinių atliekų sudėtis	Proc.	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Biologinės (maisto ir žaliosios) atliekos	proc.	23,16	23,38	23,60	23,82	24,04	24,26
Žaliosios atliekos	proc.	7,56	7,58	7,60	7,62	7,64	7,66
Plastikų atliekos	proc.	3,20	3,20	3,20	3,20	3,20	3,20
Plastikinės pakuotės atliekos	proc.	10,01	10,08	10,15	10,22	10,29	10,36
Popieriaus/kartono (PK) atliekos	proc.	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
PPK pakuotės atliekos	proc.	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00
Stiklo atliekos	proc.	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Stiklinės pakuotės atliekos	proc.	6,90	6,70	6,50	6,30	6,10	5,90
Metalas	proc.	3,94	3,92	3,90	3,88	3,86	3,84



*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

<i>Metalinės pakuotės atliekos</i>	proc.	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
<i>Pavojingos atliekos</i>	proc.	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
<i>Elektros ir elektroninės įrangos atliekos</i>	proc.	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
<i>Naudotos padangos</i>	proc.	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90
<i>Medienos atliekos</i>	proc.	0,85	0,80	0,75	0,70	0,65	0,60
<i>Kitos nedegios (pvz., statybinės) atliekos</i>	proc.	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00
<i>Kitos degios atliekos</i>	proc.	7,98	7,94	7,90	7,86	7,82	7,78
<i>Visas mišrių komunalinių atliekų kiekis</i>	proc.	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Remiantis įvertintais 2015–2020 m. susidaranciais komunalinių atliekų kiekiais bei Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014–2020 m. laikotarpiui numatytais uždaviniais vėlesniu etapu suformuojami komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniai Visagino savivaldybei.

## 4. Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2015–2020 m. tikslai, uždaviniai ir užduotys

---

### 4.1. Bendrieji atliekų tvarkymo principai Visagino savivaldybėje

Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2020 m. nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintu Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planu bei Utenos regioniniu atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planu.

Plėtojant Visagino savivaldybės ir Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemą, siekiama taikyti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą:

- Atliekų prevencija – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, taip sumažinant neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai.
- Atliekų paruošimas naudoti pakartotinai - tikrinant, valant ar taisant parengti atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis, kad jie būtų vėl tinkami naudoti be pradinio apdirbimo.
- Atliekų perdirbimas – naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti ir taip mažinti gamtinių ir kitų išteklių naudojimą.
- Atliekų kitoks naudojimas – naudoti atliekas Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nurodytais būdais (išskyrus perdirbimą) ir taip mažinti atliekų keliamą pavojų aplinkai ir visuomenės sveikatai, gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.
- Atliekų šalinimas – atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, o vėliau – perdirbti ar kitaip naudoti, leidžiama šalinti tik atliekų šalinimo įrenginiuose, įrengtuose ir eksploatuojamuose pagal teisės aktų reikalavimus.

Laikantis nustatyto atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, pirmiausia turi būti vengiama atliekų susidarymo ir taikomos kitos atliekų prevencijos priemonės, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, paruošiamos naudoti pakartotinai, perdirbamos ar kitaip naudojamos tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

Pagrindiniai atliekų tvarkymo principai – savarankiškumo ir artumo, atsargumo ir tvarumo, techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo, visuotinio, „teršėjas moka“ ir gamintojo atsakomybės principai.

Vadovaujantis savarankiškumo ir artumo principu siekiama, kad mišrios komunalinės atliekos būtų naudojamos, o netinkamos perdirbti ar kitaip naudoti atliekos būtų šalinamos atitinkamai viename iš artimiausių, tinkamai įrengtame atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginyje. Atsižvelgiant į tam tikrų rūšių atliekoms reikalingus specialius įrenginius, kai nėra galimybių atliekas šalinti, o mišrias komunalines atliekas naudoti įrenginiuose Lietuvoje, gali būti svarstoma galimybė atliekas šalinti, o mišrias komunalines atliekas naudoti Europos Sąjungos valstybėse esančiuose įrenginiuose. Artumo ir savarankiškumo principai nereiškia, kad Lietuva turi turėti visą spektrą atliekų galutinio naudojimo įrenginių.

**Techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo principai** teigia, kad, kuriant ir plėtojant atliekų tvarkymo infrastruktūrą, turi būti įvertintos techninės ir ekonominės galimybės.

**Visuotinumą principas** reiškia, kad viešojo komunalinių atliekų tvarkymo paslauga turi būti pasiūloma ir teikiama visiems komunalinių atliekų turėtojams.

**„Teršėjas (atliekų turėtojas) moka“ principas** reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas. Produktų gamintojai ir (ar) importuotojai, platintojai, taip pat pakuočių naudotojai ir (ar) importuotojai, pardavėjai gali pasidalyti produktų ir pakuočių atliekų tvarkymo išlaidas. Gamintojo atsakomybės principas taikomas tvarkant pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos, padangų, baterijų ir akumuliatorių atliekas.

Siekiant mažinti gaminių ir pakuočių atliekų neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, vadovaujamas gamintojo atsakomybės principu, pagal kurį gamintojams ir importuotojams teisės aktuose įtvirtinama atsakomybė už jų vidaus rinkai patiektų gaminių ir pakuočių poveikį aplinkai per visą būvio ciklą nuo gamybos iki saugaus atliekų sutvarkymo, įskaitant gaminių ir pakuočių atliekų surinkimo, vežimo, perdirbimo, naudojimo ir šalinimo sistemos organizavimą ir (ar) finansavimą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimą, informacijos apie gaminius, pakuotes ir jų atliekų tvarkymą teikimą šių gaminių naudotojams ir atliekų tvarkytojams.

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai ir kryptys 2015–2020 metų laikotarpiu yra:

- Mažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kieki;
- Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas;
- Tobulinti komunalinių atliekų tvarkymo teisinę bazę;
- Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę;
- Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje.

Siekiant sumažinti atliekų šalinimą sąvartynuose ir įgyvendinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą, būtina sukurti reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, pradedant atskiro atliekų surinkimo priemonėmis, baigiant atliekų mechaninio biologinio apdorojimo, atskirai surinktų biologiškai skaidžių atliekų anaerobinio apdorojimo ir likusių po rūšiavimo, netinkamų perdirbimui, atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiais.

#### **Visagino komunalinių atliekų tvarkymo plano tikslai ir uždaviniai**

Atnaujintas Utenos regiono atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas numatys priemones, užtikrinančias naujajame Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatytų užduočių įgyvendinimą.

Plane įtvirtinta savivaldybių atsakomybė taip planuoti ir organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, kad regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose būtų numatytos ir per

*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ar savivaldybės bendradarbiaujant – per sukurtas regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas - vykdomos šios komunalinių atliekų tvarkymo užduotys:

- iki 2016 metų ne mažiau kaip 45 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį) turi būti perdirbtos ar kitaip panaudotos;
- iki 2020 metų ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį) turi būti perdirbtos ar kitaip panaudotos;
- turi būti užtikrinta, kad sąvartyne šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos (BSA) iki 2020 metų sudarytų ne daugiau kaip 35 procentus 2000 metais susidariusių komunalinių BSA. Siekiant įvykdyti Lietuvos Respublikai nustatytas BSA tvarkymo užduotis, regionams ir savivaldybėms nustatomos pereinamosios 2014–2015, 2016–2017, 2018–2019 ir 2020 metų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotys, įvertintos pagal gyventojų skaičių (pateikiama žemiau);
- užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti.

**11 lentelė. Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys**

Savivaldybė	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, t/m			
	2014–2015	2016–2017	2018–2019	nuo 2020
Visagino	2 800	2 519	2 240	1 960

VATP nustatyta sąlyga regioniniuose (kaip ir savivaldybių) atliekų tvarkymo planuose numatyti visų tvarkomų komunalinių atliekų kiekius, įskaitant po rūšiavimo likusių ir perdirbti netinkamų energinę vertę turinčių komunalinių atliekų kiekius, taip pat numatyti šių atliekų tvarkymo būdus ir įrenginius. VATP 2014–2020 m. pažymėta, jog, kuriant regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, turi būti vadovaujama solidarumo principu, sudarant sąlygas visiems atliekų turėtojams naudotis komunalinių atliekų tvarkymo paslaugomis, nepriklausomai nuo atstumo iki atliekų tvarkymo įrenginių.

Savivaldybės iki 2016 metų privalo užtikrinti, kad visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.

VATP 2014–2020 m. nustatyta sąlyga, kad savivaldybės ir regionų plėtros tarybos, atsižvelgdamos į kiekvienos savivaldybės ir regiono specifiką ir regionų bendradarbiavimo galimybes, įvertinusios esamus ir (ar) planuojamus atliekų tvarkymo įrenginių pajėgumus, privalo taip planuoti ir organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad regioniniuose (kaip ir savivaldybių) atliekų tvarkymo planuose būtų numatytos ir vykdomos šios biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir rūšiavimo atliekų surinkimo sistemos plėtros užduotys:

- iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kita), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, turi būti užtikrintas žaliųjų atliekų surinkimas ir tvarkymas arba tokių atliekų tvarkymas susidarymo vietoje;

- iki 2016 metų turi būti užbaigti įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos, arba mechaninio apdorojimo įrenginiai, kuriuose biologiškai skaidžios atliekos būtų apdorojamos, prieš jas perduodant naudojimui energijai gauti;

- iki 2019 metų turi būti įdiegtas maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamasis surinkimas ir įrengti pakankami pajėgumai atskirai surinktų maisto/virtuvės atliekų apdorojimui;

- biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra pagal galimybes turi būti suderinta su komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra.

VATP apibrėžtas privalomas reikalavimas savivaldybėms užtikrinti, kad jų valdomose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, asmenims rūšiuojant atliekas jų susidarymo vietoje, atskirai būtų surenkami tokie komunalinių atliekų srautai kaip pavojingosios atliekos, biologiškai skaidžios atliekos (žaliosios atliekos ir maisto / virtuvės atliekos), antrinės žaliavos – popierius ir kartonas, stiklas, plastikas, metalas, įskaitant pakuočių atliekas, elektros ir elektroninės įrangos atliekos, naudotos padangos, didelių gabaritų komunalinės atliekos (pavyzdžiui, baldai ir kitos), statybos ir griovimo atliekos, tekstilės atliekos, mišrios komunalinės atliekos (po rūšiavimo likusios atliekos).

Siekiant valstybinės antrinių žaliavų paruošimo naudoti pakartotinai ir perdirbti 2020 m. užduoties įgyvendinimo, VATP 2014–2020 m. savivaldybėms nustatytos šios **atskiro atliekų surinkimo sistemos plėtros užduotys**, būtinos įtraukti į savivaldybių atliekų tvarkymo planus:

- iki 2015 metų sausio 1 d. turėti patvirtintas konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktų reikalavimams antrinių žaliavų surinkimui, jas atnaujinti;

- užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti visų regiono savivaldybių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose – ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;

- savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neap rūpinti individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;

- pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu;

- jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita);

- atsižvelgdamos į savivaldybių teritorijų ir atliekų tvarkymo specifiką ir faktinį antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikį, taikyti griežtesnius už nustatytuosius specialių konteinerių, skirtų antrinėms žaliavoms surinkti, pastatymo reikalavimus;

### *Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

- atliekų rūšiavimui skatinti ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje, pateikiant informaciją apie surinktus kiekius ir surinkimo dinamiką, o taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir/ar vykdyti rūšiuojamojo antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimo priemonės. Pastaroji prievolė pagal sutartį gali būti pavesta gamintojų ir importuotojų organizacijoms.

#### **VATP rekomenduojama savivaldybei:**

- Iki 2016 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau kaip 150 metrų.
- Iki 2018 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau kaip 100 metrų.
- Naudoti tokių spalvų antrinių žaliavų surinkimo konteinerius: popieriaus – mėlynus, plastiko ir kitų pakuočių – geltonus, stiklo – žalius. Naudojami konteineriai turi atitikti Europos Sąjungos ir kitus standartus, taikomus antrinių žaliavų surinkimo konteineriams.
- Taip pat savivaldybės, siekdamos užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimo ir rūšiavimo galimybę ir priemones visiems komunalinių atliekų turėtojams, į regioninius ir savivaldybių atliekų tvarkymo planus turi įtraukti ir taikyti šias priemones:
  - užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip viena tokia aikštelė savivaldybės teritorijoje;
  - ne mažiau kaip 2 kartus per metus užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu.

Savivaldybės turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) rūšiuojamąjį surinkimą, ir tai, kad jų organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse. Savivaldybės ne rečiau kaip du kartus per metus turi pateikti išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą visiems gyventojams, taip pat šią informaciją skelbti savivaldybės tinklalapyje. Pateikiamoje informacijoje turi būti nurodyta pavojingųjų atliekų tvarkymo svarba, pavojingųjų atliekų surinkimo savivaldybės teritorijoje vietos (nurodant surenkamas atliekas, darbo laiką, kontaktinę informaciją, kainas, jei tokios nustatytos), gyventojų teisės, perduodant pavojingąsias atliekas atitinkamų gaminių platinimo vietose. Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu.

Savivaldybės, sudarydamos sutartis su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, turi siekti, kad tie pavojingųjų atliekų srautai, kurių surinkimas techniškai ir organizaciniu požiūriu galimas, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius konteinerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose.

#### **4.2. Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai**

Vadovaujantis atliekų tvarkymo prioritetais, siekiant valstybės mastu regionui nustatytų komunalinių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimo, 2015–2020 m. laikotarpiui nustatomi šie Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai:

##### **1 tikslas. Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį.**

1.1 uždavinys. Skatinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų prevenciją ir tvarkymą jų susidarymo vietoje.

- Organizuoti visuomenės informavimo kampaniją BSA prevencijos ir tvarkymo tema.
- Pateikti gyventojams individualaus kompostavimo konteinerius (dėžes), buityje susidarančioms BSA kompostuoti individualiose valdose.
- Parengti ir platinti atliekų turėtojams kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas (lankstinukus, informaciją internete, žiniasklaidoje).
- Įgyvendinti biologinių atliekų rūšiavimo ir kompostavimo namų ūkio sąlygomis monitoringo sistemą.

1.2 uždavinys. Plėtoti ir eksploatuoti komunalinių BSA atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą.

- Eksploatuoti žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles.
- Pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos antrinės žaliavos ir biologiškai skaidžios atliekos.
- Parengti paraišką finansavimui bandomajam biologiškai skaidžių atliekų rūšiuojamojo surinkimo (ir tvarkymo) projektui, įskaitant visuomenės švietimą ir gerosios praktikos sklaidą.
- Įvykdyti bandomąjį biologiškai skaidžių atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir tvarkymo projektą, įskaitant visuomenės švietimą ir gerosios praktikos sklaidą.
- Organizuoti maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus šioms maisto/virtuvės atliekoms apdoroti.

##### **2 tikslas. Užtikrinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemos plėtrą, įgyvendinant atliekų tvarkymo prioritetų ciliškumą ir mažinant sąvartyne šalinamų atliekų kiekį.**

2.1 uždavinys. Plėtoti komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų atskiro surinkimo infrastruktūrą.

- Parengti ir patvirtinti antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktų reikalavimams antrinių žaliavų surinkimui, jas atnaujinti.
- Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau kaip 150 metrų.
- Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau kaip 100 metrų.
- Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų.

- Užtikrinti atskirą antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, surinkimą konteneriais ir/arba maišais iš individualių namų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą.

- Kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimą Savivaldybių teritorijoje, pateikiant informaciją apie surinktus kiekius ir surinkimo dinamiką, o taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir/ar vykdyti rūšiuojamojo antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimo priemonės.

2.2 uždavinys. Plėtoti ir eksploatuoti specifinių komunalinių atliekų srautų surinkimo infrastruktūrą.

- Eksploatuoti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles, užtikrinant didžiųjų atliekų, naudotų padangų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, buityje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, buityje susidarančių pavojingų atliekų priėmimą iš gyventojų.

- Užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą kartą per savaitę apvažiavimo būdu.

- Užtikrinti atskirą tekstilės atliekų surinkimą specialiais konteneriais esamuose atliekų tvarkymo įrenginiuose (DGASA).

- Parengti duomenų bazę, kurioje bus pateikta informacija apie didelių gabaritų aikštelėse esančius daiktus, kuriuos galima pakartotinai panaudoti.

2.3 uždavinys. Plėtoti buityje susidarančių pavojingų atliekų surinkimo sistemą.

- Užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse.

- Užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiuojant ne rečiau kaip 2 kartus per metus.

- Užtikrinti, kad tie pavojingųjų atliekų srautai, kurių surinkimas techniškai ir organizaciniu požiūriu galimas, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius kontenerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose.

- Teikti gyventojams informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą.

**3 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą, įskaitant saugų jų šalinimą.**

3.1 uždavinys. Sumažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekį.

- Iki MBA įrenginių veikimo pradžios vykdyti dalies MKA srauto rūšiavimą laikina rankinio rūšiavimo linija, atskiriant antrinių žaliavų dalį, EEĮA.

- Eksploatuoti MBA įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos antrinės žaliavos ir biologiškai skaidžios atliekos.

- Naudoti komunalinių atliekų energetinius išteklius.

3.2 uždavinys. Užtikrinti saugią aplinkai sąvartyno eksploataciją.

- Eksploatuoti regioninę sąvartyną.

- Vykdyti šalinamų atliekų monitoringą.

- Vykdyti sąvartynų ir aikštelių monitoringą.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintu VATP bei Utenos regiono atliekų tvarkymo planu 2014–2020 m., nustatomos Visagino savivaldybės kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys.



**12 lentelė. Visagino savivaldybės kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys 2015–2020 m.**

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas Utenos regiono atliekų tvarkymo planas 2014–2020 m.	Kiekybinė užduotis Visagino savivaldybei
230.1.	Iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	Iki 2016 metų Visagino savivaldybėje perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 2 351 toną komunalinių atliekų.
230.2.	Iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	Iki 2020 metų užtikrinti, kad perdirbamų ar kitaip panaudojamų komunalinių atliekų kiekis Visagino savivaldybėje nebūtų mažesnis kaip 3 295 tonos.
236.	Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos, neviršytų VATP numatytų užduočių.	Nuo 2014 iki 2015 metų ne daugiau kaip 2 800 tonų per metus.  Nuo 2016 iki 2017 metų ne daugiau kaip 2 519 tonos per metus.  Nuo 2018 iki 2019 metų ne daugiau kaip 2 240 tonos per metus.  Nuo 2020 metų ne daugiau kaip 1 960 tonų per metus.
239.1	Iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	Žaliųjų atliekų atskyrimo iš bendro komunalinių atliekų srauto infrastruktūros užtikrinimas atliekų turėtojams. Pateikti namudinio kompostavimo konteinerius sodų bendrijų ir individualių namų gyventojams.
239.2.		Atsižvelgiant į parengtos studijos (nagrinėjančios maisto / virtuvės atliekų surinkimo ir apdorojimo galimybes) rezultatus iki kartu su kitomis regiono savivaldybėmis iki 2019 metų, esant poreikiui, įdiegti atskirą maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktomis maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.
239.3.	Iki 2019 metų esant poreikiui įdiegti atskiro maisto / virtuvės atliekų surinkimo sistemą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktų maisto/virtuvės atliekų apdorojimui.	
230.4	Užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 procentų (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti.	Iki 2020 m. paruošti pakartotiniam panaudojimui ir perdirbti ne mažiau kaip 1 000 tonų antrinių žaliavų, įskaitant pakuotes ir pakuočių atliekas (popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų).
246.1.	Iki 2015 metų sausio 1 d. turėti parengtas ir patvirtintas konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktų reikalavimams antrinių žaliavų surinkimui, jas atnaujinti;	Per 2015 metus atnaujinti ir papildyti antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemas.
246.2.	užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti.	
246.2.2.	Savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos.	Esamų komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo aikštelių įrengimo užbaigimas.
247.1.		Įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo aikštelę sodų ir garažų bendrijose, kaimuose (iš viso 47 aikšteles)
247.2.		
246.2.4.	Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms	

*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas Utenos regiono atliekų tvarkymo planas 2014–2020 m.	Kiekviline užduotis Visagino savivaldybei
246.3. 246.4.	surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius kontenerius viešųjų renginių metu jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių kontenerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	
248.1.	Užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip viena tokia aikštelė savivaldybės teritorijoje.	URATC turi užtikrinti esamos infrastruktūros eksploatavimą Pagal galimybes perkelti esamą DGASA į miesto teritoriją
248.2. 250. 252.	Ne mažiau kaip 2 kartus per metus užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu.  Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse. Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ne rečiau kaip 2 kartus per metus.	Užtikrinti didelių gabaritų bei pavojingųjų atliekų surinkimą Užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse. Užtikrinti didelių gabaritų bei pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu
245.8.	Savivaldybės, taikydamos įvairius atliekų surinkimo būdus ir priemones, privalo užtikrinti, kad jų valdomose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, asmenims rūšiuojant atliekas jų susidarymo vietoje, atskirai būtų surenkamos tekstilės atliekos.	URATC turi užtikrinti, kad nuo 2016 metų sausio 1 d. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse būtų priimamos tekstilės atliekos.
272.1. 272.2. 272.2.1 272.2.2 272.2.3 272.2.4 272.2.5	Pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistema turi būti organizuota taip, kad: • Būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir panaudoti ne mažiau kaip 60 procentų pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektų vidaus rinkai pakuočių kiekį; • Būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir perdirbti (išvežti / eksportuoti perdirbti) 55-80 proc. pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektą vidaus rinkai pakuočių kiekį, atitinkamai pagal šias pakuočių medžiagas: - stiklinių – ne mažiau kaip 60 proc.; - popierinių ir kartoninių – ne mažiau kaip 60 proc.; - plastikinių – ne mažiau kaip 22,5 proc., skaičiuojant tik medžiagą, kuri vėl perdirbama į plastiką; - metalinių – ne mažiau kaip 50 proc.; - medinių – ne mažiau kaip 15 proc.	Visagino savivaldybė, esant galimybei, turi nustatyti šias pakuočių surinkimo užduotis sutartyse su GIO.

#### 4.3. Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2015–2020 m. įgyvendinimo priemonės ir finansavimo bei investicijų poreikis

Žemiau esančioje lentelėje pateiktas preliminarus Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2015–2020 metams įgyvendinimo priemonės. Į priemonių sąrašą taip pat įtrauktos užduotys, kurias vykdo URATC. Esant ES fondų finansavimui, Visagino savivaldybės indelis gali siekti iki 15 % numatytų lėšų.

**13 lentelė. Visagino savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo 2015–2020 metais priemonių planas**

Priemonė [įgyvendinamas VATP punktas]	Vykdytojas	Ivykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Lėšų poreikis (mln. EUR)	Tamso skaičiuje savivaldybės lėšų poreikis
<b>1 tikslas. Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį.</b>					
<b>1.1. uždavinys. Skatinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų prevenciją ir tvarkymą jų susidarymo vietoje</b>					
1.1.1. Organizuoti visuomenės informavimo kampaniją, skirtą informuoti gyventojus apie maisto atliekų aplinkosauginę ir ekonominę reikšmę, kurios metu būtų pateikiami praktiniai patarimai, kaip sumažinti maisto atliekų kiekį.	Savivaldybė, URATC	2015 – 2020	Gamintojų/importuotojų lėšos, lėšos už KA tvarkymą, URATC lėšos (sąvartyno tarifas)	6	-
1.1.2. Pateikti sodų bendrijų bei individualių namų gyventojams individualaus kompostavimo kontenerius (dėžes) butyje susidarančioms biologiškai skaidžioms atliekoms (žaliosioms atliekoms ir kitoms tinkamoms kompostuoti maisto atliekoms) kompostuoti individualiose valdose [239.1].	URATC	2015 – 2016	ES struktūrinių fondų lėšos, URATC lėšos (sąvartyno tarifas)	23	3,45
1.1.3. Įgyvendinti biologinių atliekų rūšiavimo ir kompostavimo namų ūkio sąlygomis monitoringo sistemą [239.1].	Savivaldybė URATC	2015 – 2020	URATC lėšos	9	-
<b>1.2. uždavinys. Plėtoti ir eksploatuoti komunalinių BSA atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą.</b>					
1.2.1. Eksploatuoti žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles [239.1].	URATC	2015 – 2020	URATC lėšos (sąvartyno tarifas)	28	-
1.2.2. Pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos antrinės žaliavos ir biologiškai skaidžios atliekos [239.2].	URATC	2015	ES struktūrinių fondų lėšos, URATC lėšos (sąvartyno tarifas)	6 458,52	-
1.2.3. Organizuoti maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus šių maisto / virtuvės atliekų apdorojimui [239.3].	URATC/savi valdybė	2018	ES struktūrinių fondų lėšos, lėšos už KA tvarkymą	Lėšų poreikis bus nustatytas atlikus bandomąjį projektą	-
<b>2 tikslas. Užtikrinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemos plėtrą, įgyvendinant atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą ir mažinant sąvartyne šalinamų atliekų kiekį</b>					
<b>2.1. uždavinys. Plėtoti komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų atskiro surinkimo sistemą.</b>					
2.1.1. Parengti ir patvirtinti antrinių žaliavų kontenerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktų reikalavimams antrinių žaliavų surinkimui, jas atnaujinti [246.1].	Savivaldybė	2015 – 2020	Lėšos už KA tvarkymą	10	10

*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

Priemonė [įgyvendinamas VATP punktas]	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Lešų poreikis tūkst. EUR	Tame skaičiuje savivaldybės lešų poreikis
2.1.2. Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau kaip 150 metrų [247.1].	Savivaldybė, gamintojai ir importuotojai	2015	Gamintojų/importuotojų lėšos, rinkliavos už KA tvarkymą lėšos, kitos lėšos	5	-
2.1.3. Esamų komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo aikštelių įrengimo užbaigimas ir naujų aikštelių įrengimas	Savivaldybė	2016 – 2017	ES struktūrinių fondų lėšos, lėšos už KA tvarkymą	700	105
2.1.4. Siekti, kad vidutinis atstumas iki AŽ surinkimo konteinerių aikštelių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose būtų ne daugiau kaip 100 metrų [247.2].	Savivaldybė, gamintojai ir importuotojai	2017	Gamintojų/importuotojų lėšos, lėšos už KA tvarkymą, kitos lėšos	5	-
2.1.5. Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų [246.3].	Savivaldybė, gamintojai ir importuotojai	2017	Gamintojų/importuotojų lėšos, lėšos už KA tvarkymą, kitos lėšos	5	-
2.1.6. Užtikrinti atskirą antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, surinkimą konteineriais ir/arba maišais iš individualių namų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą [246.4].	Savivaldybė, gamintojai ir importuotojai	2017	Gamintojų/importuotojų lėšos	90	-
2.1.7. Kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimą Savivaldybių teritorijoje, pateikiant informaciją apie surinktus kiekius ir surinkimo dinamiką, o taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir/ar vykdyti rūšiuojamojo antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimo priemones [246.6].	Savivaldybė, gamintojai ir importuotojai	2015 – 2020	Gamintojų/importuotojų lėšos, lėšos už KA tvarkymą	5	-
<b>2.2. uždavinys. Plėtoti ir eksploatuoti specifinių komunalinių atliekų srautų surinkimo infrastruktūrą.</b>					
2.2.1. Perkelti esamą DGASA iš Skrytelių k., į Visagino miesto teritoriją	Savivaldybė, URATC	2016 – 2017	ES struktūrinių fondų lėšos, lėšos už KA tvarkymą	100	15
2.2.2. Eksploatuoti DGASA punktą, užtikrinant didžiųjų atliekų, naudotų padangų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, buityje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, buityje susidarančių pavojingų atliekų priėmimą iš gyventojų [248.1].	URATC	2015 – 2020	URATC lėšos (sąvartyno tarifas)	66	

*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

Priemonė [įgyvendinamas VATP punktas]	Vykdytojai	Įvykymo terminas	Finansavimo šaltinis	Lešų poreikis tūkst. EUR	Tam skaičiuojama savivaldybės lėšų poreikis
2.2.3. Užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu [248.2].	Savivaldybė/ komunalinių atliekų tvarkytojai	2015 – 2020	Lėšos už KA tvarkymą	36	-
2.2.4. Užtikrinti atskirą tekstilės atliekų surinkimą specialiais konteineriais atliekų priėmimo punkte [245.8].	URATC	2015 – 2020	URATC lėšos (sąvartyno tarifas)	10	-
2.3. uždavinys. Plėtoti buityje susidarantių pavojingų atliekų surinkimo sistemą.					
2.3.1. Užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse [250].	URATC	2015 – 2020	URATC lėšos (sąvartyno tarifas)	2	-
2.3.2. Užtikrinti, kad tie pavojingųjų atliekų srautai, kurių surinkimas techniškai ir organizaciniu požiūriu galimas, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius konteinerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose [253].	Savivaldybė/ Gamintojai/ Importuotojai	2015 – 2020	Gamintojų/importuotojų lėšos	10	-
2.3.3. Du kartus per metus turi teikti gyventojams informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą [251].	Savivaldybė/ Gamintojai/ Importuotojai	2015 – 2020	Gamintojų/importuotojų lėšos, lėšos už KA tvarkymą	5	-
3 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą, įskaitant saugų jų šalinimą.					
3.1. uždavinys. Sumažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekį.					
3.1.1. Eksploatuoti MBA įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos antrinės žaliavos ir biologiškai skaidžios atliekos [230.3].	URATC	2016 – 2020	Lėšos už KA tvarkymą	7	-
3.1.2. Naudoti komunalinių atliekų energetinius išteklius. [232.2].	URATC	2018 – 2020	Lėšos už KA tvarkymą	7	-
3.2. uždavinys. Užtikrinti saugią aplinkai sąvartyno eksploataciją.					
3.2.1. Eksploatuoti regioninį sąvartyną [241].	URATC	2014 – 2020	URATC lėšos (sąvartyno tarifas)	1877	-
3.2.2. Vykdyti sąvartynų (veikiančio ir uždarytų) monitoringą [203.4].	URATC	2014 – 2020	URATC lėšos (sąvartyno tarifas)	80	-

## 5. Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo priemonės ir poveikis atliekų tvarkymo sistemai

---

### 5.1. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalyvių bendradarbiavimo vystymas

Norint užtikrinti efektyvią Visagino savivaldybės ir Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtrą būtinas darnus atliekų tvarkymo sektoriuje veikiančių organizacijų bendradarbiavimas. Šis bendradarbiavimas turėtų būti nukreiptas siekiant stiprinti žmogiškuosius gebėjimus vietos savivaldos institucijose bei kitose organizacijose, t. y. organizuojant įvairius mokymus, seminarus, diskusijas, keitimąsi gerąja patirtimi tiek šalies viduje, tiek įvertinant užsienio šalių praktiką. Stiprinti savivaldybių ir kitų organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą galima keičiantis informacija bei patirtimi, kartu koordinuojant veiksmus bei identifikuojant bendrąsias ir specifines savivaldybių atliekų tvarkymo problemas.

Savivaldybė, URATC bei kitų organizacijų bendradarbiavimo galimybės:

- Savivaldybė bei regioninio atliekų tvarkymo centro bendradarbiavimas savivaldybei teikiant informaciją apie galimus didelius statybinių bei griovimo atliekų kiekius (prieš griauinant viešuosius objektus), siekiant URATC pasiruošti šių atliekų priėmimui.
- Aktyvus URATC bendradarbiavimas su regiono ūkininkus vienijančiomis organizacijomis siekiant sukurti iš žaliųjų atliekų pagaminto komposto realizavimo rinką.
- Aktyvus Visagino savivaldybės atstovų dalyvavimas URATC vykdomoje veikloje, dokumentų rengiant ir panašiai.

Bendradarbiavimas su dideliais ūkiais, mėsos perdirbimo kompanijomis, maitinimo paslaugas teikiančiomis įmonėmis, dideliais prekybos centrais, maisto / virtuvės atliekas apdorojančiomis įmonėmis, siekiant surinkti duomenis apie susidarančias maisto / virtuvės atliekas, taškų, kuriuose susidaro daugiausiai maisto / virtuvės atliekų, koncentraciją, esamą maisto / virtuvės atliekų apdorojimo infrastruktūrą, jos teikiamą naudą, galimybes panaudoti maisto/ virtuvės atliekas Visagino savivaldybėje ar bendrai Utenos regione.

Bendradarbiauti su tekstilės atliekas apdorojančiomis įmonėmis, siekiant suprasti šių atliekų panaudojimo galimybes.

Siekdamos gerinti tam tikrų atliekų srautų surinkimą ir mažinti komunalinių atliekų tvarkymo savivaldybių valdomose sistemose išlaidas, URATC bei Visagino savivaldybė taip pat privalo tiesiogiai bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais arba gamintojams ir importuotojams atstovaujančiomis organizacijomis, kurie pagal gamintojo atsakomybės principą turi organizuoti ir finansuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą, kad būtų įvykdytos Lietuvos Respublikos valstybiniame atliekų tvarkymo plane nustatytos atliekų tvarkymo užduotys.

## **5.2. Regioninio atliekų tvarkymo plano priemonių įgyvendinimo įtaka komunalinių atliekų srautams**

Poveikį Visagino savivaldybės komunalinių atliekų šalinimo bei apdorojimo užduočių įgyvendinimui turės šiuo metu besivystanti žaliųjų atliekų surinkimo bei apdorojimo (kompostavimo) sistema, kurią priklausomai nuo finansavimo galimybių toliau numatoma vystyti. Taip pat poveikį turės išdalinamos pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų atskiro surinkimo priemonės – konteineriai. Prie antrinių žaliavų perdirbimo užduočių įgyvendinimo Visagino savivaldybėje prisidės ir nuo 2016 m. pradėsianti veikti pakuočių atliekų surinkimo (užstato) sistema.

Komunalinių atliekų srautams iki 2020 m. didžiausią poveikį turės šiuo metu įgyvendinamo projekto „Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ įtaka. Planuojama, kad mechaninio biologinio apdorojimo įrenginys veiklą pradės nuo 2015 m. vidurio.

## **5.3. Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys ir priemonės joms įgyvendinti**

Visagino savivaldybėje biologiškai skaidžių atliekų atskyrimo iš bendrojo komunalinių atliekų srauto infrastruktūra pradėta vystyti nuo 2012 m., gyventojai gali naudotis įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštele (ŽAKA).

Siekiant mažinti surenkamų ir pervežamų žaliųjų atliekų kiekius, sodų bendrijų bei individualių namų gyventojus būtina aprūpinti namudinio kompostavimo konteineriais.

Nuo 2015 metų pabaigos pradėsiantys veikti Utenos MBA įrenginiai bei nuo 2019 metų įvedamas atskiras maisto atliekų surinkimas visiškai įgyvendina valstybines užduotis.

Įmonės, kurios užsiima gatvių, parkų ir kitų žaliųjų zonų priežiūra, daugiabučius namus prižiūrinčios įmonės bei kitos įmonės, kurių veikloje susidaro tokios atliekos, susidarančias žaliąsias atliekas šalina žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelėse arba savo įrengtose kompostavimo aikštelėse ar kituose įrenginiuose.

Siekiant įgyvendinti maisto/virtuvės atliekų tvarkymo užduotį rekomenduojama parengti galimybių studiją, kurioje būtų analizuojamos šių atliekų surinkimo, apdorojimo bei panaudojimo galimybės, bei remiantis studijos rezultatais numatyti galimus šių atliekų tvarkymo būdus.

## **5.4. Antrinių žaliavų, pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymas, šių atliekų šalinimo mažinimo užduotys ir priemonės joms įgyvendinti**

Plano laikotarpiu tvarkant pakuotes, pakuočių atliekas bei antrines žaliavas Visagino savivaldybė ir URATC ir toliau turi bendradarbiauti su gamintojams ir importuotojams atstovaujančiomis organizacijomis, kurios, vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymu, yra atsakingos už pakuočių bei pakuočių atliekų tvarkymą. Planuojama, kad antrinių žaliavų surinkimo ir paruošimo perdirbimui veikla didžiąja dalimi bus organizuojama pakuočių atliekų tvarkymui licencijuotų gamintojų ir importuotojų organizacijų.

Siekiant įvykdyti pakuotės, pakuotės atliekų bei antrinių žaliavų tvarkymo užduotis Visagino savivaldybėje papildomai privaloma imtis šių priemonių:

- Toliau organizuoti pakuotės, pakuotės atliekoms ir antrinėms žaliavoms surinkti skirtų priemonių (konteinerių) išdalinimą.

- Sukurti tinkamą pakuotės, pakuotės atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūrą sodų bei garažų bendrijose.
- 2016 m. atnaujinti konteinerių išdėstymo schemas.
- 2016–2017 metais rekonstruoti esamas konteinerines aikštelės bei įrengti trūkstantas konteinerines aikšteles.

Reikalavimai schemų atnaujinimui:

- Rekomenduojama, kad daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau kaip 150 metrų.
- Įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose;
- Įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles, skirtas antrinėms žaliavoms surinkti, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose.

#### **5.5. Kitų komunalinių atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui, perdirbimo, kitokio naudojimo ir saugaus atliekų šalinimo užduotys ir priemonės**

Didelių gabaritų, statybinių bei kt. atliekų surinkimas ir toliau planuojamas per didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę (bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą). Taip pat numatoma šias atliekas toliau rinkti apvažiavimo būdu. Siekiant įgyvendinti VATP uždavinius didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse numatoma sudaryti gyventojams sąlygas šalinti tekstilės atliekas.

Visagino savivaldybės teritorijoje, organizuojant didelių gabaritų, statybinių bei kitų atliekų tvarkymą, turi būti toliau naudojamos bei naujai diegiamos šios priemonės:

- Esant galimybėms perkelti esamą DGASA į Visagino miesto teritoriją
- Atskiros statybos ir griovimo atliekų, pavojingų atliekų surinkimo apvažiavimo būdu paslaugos teikimas.
- Tekstilės atliekų surinkimo paslaugų teikimas didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse.

#### **5.6. Kitų priemonių įgyvendinimas**

Siekiant efektyvesnio komunalinių atliekų tvarkymo sistemos funkcionavimo būtina įgyvendinti ne tik naujos infrastruktūros diegimo, bet ir papildomas – palaikymo priemones, kurios darytų ekonominį poveikį, užtikrintų darnią teisinę aplinką, praplėstų šalinimo infrastruktūros tarnavimo laikotarpį, suteiktų galimybes kontroliuoti paslaugas teikiančius subjektus ir t.t.

Siekiant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų visuotinumą bei kokybę būtina užtikrinti atliekų turėtojų, komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo veiklą vykdančių subjektų, apdorojimo įrenginius eksploatuojančių asmenų kontrolę.

Visagino savivaldybė rengiant komunalinių atliekų ir pakuotes atliekų bei antrinių žaliavų išdėstymo schemą turi numatyti atskiras vietas konteinerių aikštelių įrengimui. Šių aikštelių įrengimas gali būti pavestas komunalinių atliekų surinkėjui, o finansuojamos iš Visagino savivaldybės biudžeto arba ES fondų.

Planuojama, kad komunalinių atliekų surinkėjų kontrolė nuo 2016 m. bus įgyvendinama įdiegus konteinerių bei kitų atliekų surinkimo priemonių identifikavimo sistemą, kurią naudojant komunalinių



atliekų tvarkymo sistemos administratorius arba savivaldybės galės gauti informaciją apie teikiamas atliekų surinkimo paslaugas (ištuštintų konteinerių skaičių ir vietas kuriose konteineriai buvo ištuštinti, atliekų surinkimo metu nuvažiuotą atstumą ir t. t.). Ši sistema taip pat gali prisidėti prie apmokestinimo už komunalinių atliekų surinkimą ir transportavimą sistemos pakeitimo, dvinarės rinkliavos įvedimo, „teršėjas moka“ principo įgyvendinimo.

Pirminio atliekų rūšiavimo užtikrinimui savivaldybėje ketinama įvesti kontrolės priemones – pavesti savivaldybės darbuotojams užduotį tikrinti komunalinių atliekų rūšiavimo pas atliekų turėtojus kokybę arba šią funkciją pavesti URATC.

Plano įgyvendinimo laikotarpiu planuojama atnaujinti savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo taisykles ir tokiu būdu užtikrinti, kad komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimai savivaldybėse atitiktų šiuo metu aktualius, atliekų tvarkymą reglamentuojančius, teisės aktus.

### **5.7. Visuomenės informavimas ir švietimas**

Visuomenės švietimas užima svarbią vietą komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje – padeda skatinti visuomenės tinkamą dalyvavimą atliekų tvarkymo sistemoje. Nuolatos šviečiant visuomenę keliamas jos aplinkosauginio sąmoningumo lygis, visuomenė supažindinama su komunalinių atliekų tvarkymo ypatumais, informuojama apie egzistuojančią tvarką bei infrastruktūrą. Pagrindiniai visuomenės švietimo ir informavimo tikslai:

- visuomenės informavimas siekiant supažindinti su esama sistema, būsima sistema, jos pakeitimais;
- visuomenės informavimas ir švietimas siekiant pakeisti požiūrį ir elgseną;
- visuomenės informavimas ir švietimas siekiant išugdyti visuomenę, kuri išmano ir sugeba spręsti aplinkosaugines problemas.

Informavimo komunalinių atliekų tvarkymo klausimais kryptys privalo būti suderintos su atliekų tvarkymo sistemos plėtra bei vykstančiais, savivaldybėje bei regione įgyvendinamais projektais.

Šiuo metu būtų galima išskirti šias pagrindines visuomenės informavimo kryptis:

- antrinių žaliavų bei pakuočių atliekų rūšiavimas (kaip teisingai rūšiuoti atliekas, kur galima pašalinti išrūšiuotas atliekas);
- žaliųjų atliekų kompostavimas namų ūkio sąlygomis (ką galima kompostuoti, kaip tai daryti);
- didelių gabaritų, pavojingų atliekų šalinimas (šių atliekų žala aplinkai ir visuomenės sveikatai, kur galima šalinti šias atliekas);
- atliekų tvarkymo sistemoje vykdomi projektai (dėl kokių priežasčių įgyvendinami projektai, kokia jų nauda).
- atliekų rūšiavimo įtaka vietinės rinkliavos dydžiui.

Vykdamat visuomenės informavimą ir švietimą turi būti vykdomi šie uždaviniai:

- Kiekvienais metais komunalinių atliekų URATC parengia ir internetiniame puslapyje paskelbia ataskaitą apie komunalinių atliekų tvarkymą regiono teritorijoje. Ataskaitoje pateikiami duomenys apie susidariusias, surinktas, panaudotas ir pašalintas komunalines atliekas, esamą infrastruktūrą.

- Kiekvienais metais komunalinių atliekų URATC parengia visuomenės informavimo programą kitiems metams. Šioje programoje numatomos priemonės visuomenei informuoti apie

*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir teikiamas paslaugas, antrinių žaliavų atskiro surinkimo ir tvarkymo ypatumus, siekiant surinkti geros kokybės antrines žaliavas, apie atliekų pavojingumą ir pavojingų buities atliekų surinkimo galimybes bei kitus komunalinių atliekų tvarkymo aspektus, apie kuriuos būtina informuoti komunalinių atliekų turėtojus, kad būtų efektyviau įgyvendinami šių atliekų tvarkymo reikalavimai.

- Ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimą savivaldybės teritorijoje, pateikiant informaciją apie surinktus kiekius ir surinkimo dinamiką, taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir/ar vykdyti atskiro antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimo priemonės.

- Ne rečiau kaip du kartus per metus turi pateikti išsamią informaciją apie didelių gabaritų, pavojingųjų atliekų tvarkymą visiems gyventojams, o taip pat šią informaciją skelbti atliekų tvarkytojo tinklalapiuose.

Visos visuomenės informavimo priemonės turi būti parenkamos atsižvelgiant į tikslines grupes:

- Ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikai.
- Vietinės bendruomenės.
- Verslininkai.
- Žiniasklaida.

Siekiant tinkamai informuoti šias tikslines grupes, rekomenduojama naudoti įvairias informacines priemones:

- Ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams rengti piešinių, rašinių, idėjų konkursus, akcijas, atliekų tvarkymo projektus, aplinkosauginius vertinimus/prizus geriausiai rūšiuojančioms ar atliekų vengiančioms mokykloms).

- Vietinėms bendruomenėms organizuoti susitikimus su atliekų tvarkymo įmonių atstovais, skelbimus, taip pat rengti atliekų rūšiavimo ir perdirbimo savaites, platinti lankstinukus.

- Verslininkams rengti seminarus, konferencijas bei diskusijas.
- Žiniasklaidai ruošti informacinius renginius.

Svarbu ne tik šviesti plačiąją visuomenę, bet ir ugdyti specialistus, galinčius teikti informaciją ir mokyti visuomenę atliekų tvarkymo klausimais, todėl aplinkosaugos specialistai turi dalyvauti paskaitose, seminaruose, konferencijose, diskusijose, kvalifikacijos kėlimo kursuose apie komunalinių atliekų keliamas problemas ir tvarkymo metodus.

#### **5.8. Savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo priemonių poveikis nustatytų atliekų tvarkymo tikslams ir uždaviniams**

Įgyvendinus visas aukščiau minėtas priemones, laukiami rezultatai pateikiami žemiau esančioje lentelėje.

#### **14 lentelė. Visagino savivaldybėje susidarančių, atskirai surenkamų ir šalinamų atliekų kiekiai planuojamu laikotarpiu, tonomis per metus**

Komunalinių atliekų srautas	Atliekų tvarkymo būdas	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Susidarančių komunalinių atliekų kiekis							
		5 266	5 226	5 186	5 147	5 109	5 070

*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

Atskirai surenkamos atliekos, tonomis							
Žaliosios atliekos	Kompostavimas	64	66	68	70	72	74
Antrinės žaliavos, iš jų:	Perdirbimas	387	399	410	422	435	448
Plastikų atliekos, įskaitant PPA	Perdirbimas	81	84	86	88	91	94
Popieriaus/kartono atliekos, įskaitant PPA	Perdirbimas	126	129	133	137	141	145
Stiklo atliekos, įskaitant PPA	Perdirbimas	180	186	191	197	202	208
Metalo atliekos, įskaitant PPA	Perdirbimas	0,21	0,21	0,22	0,22	0,22	0,23
EEĮ atliekos	Perdirbimas/naudojimas	73	95	92	90	88	85
Naudotos padangos	Perdirbimas/naudojimas	8	8	8	8	8	8
Atskiras maisto atliekų surinkimas	Kompostavimas, aerobinis pūdymas				245	246	246
Į mechaninio apdorojimo įrenginius nukreipiamos mišrios komunalinės atliekos, tonomis							
Mišrios komunalinės atliekos	Apdorojimas		4 775	4 832	4 665	4 590	4 539
Atskirtos mechaninio apdorojimo įrenginyje antrinės žaliavos, biologiškai skaidžios atliekos, tonomis							
Antrinės žaliavos, iš jų:	Perdirbimas		717	705	693	681	669
Plastikų atliekos	Perdirbimas		263	261	259	256	253
Popieriaus/kartono atliekos	Perdirbimas		262	258	254	250	246
Stiklo atliekos	Perdirbimas		151	145	140	135	130
Metalo atliekos	Perdirbimas		41	41	41	40	40
Biologiškai skaidžios atliekos	kompostavimas		1 902	1 894	1 885	1 877	1 868
Į atliekų deginimo, išgaunant energiją, įrenginius patenkančios komunalinės atliekos, tonomis							
Kietasis atgautasis kuras (KAK)	Naudojimas		724	717	710	704	697
Į atliekų šalinimo įrenginius (sąvartyną) patenkančios komunalinės atliekos, tonomis							
Naudojimui netinkamos atliekos	Šalinimas	4 665	1 247	1 223	1 199	1 175	1 151

### 5.9. Utenos regiono ir Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo poveikio įmokoms už atliekų tvarkymą vertinimas

Reikšmingiausias Utenos regiono atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane numatytų sprendinių poveikis įmokoms už komunalinių atliekų tvarkymą susijęs su naujos MBA įrenginių infrastruktūros diegimu. Kitos numatytos Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo 2015–2020 metams plano priemonės (tokios kaip visuomenės švietimas, atskirų maisto ir kitų specifinių atliekų srautų atskiuro surinkimo ir tvarkymo plėtra ir pan.) esminio poveikio įmokos dydžiui neturės.

**15 lentelė. KA transportavimo, šalinimo, apdorojimo kitais būdais ir bendro sutvarkymo kainų pokyčių prognozė (kainos nurodytos be PVM)**

KA transportavimo kaina Lt/t		KA šalinimo sąvartyne kaina Lt/t	Prognozė po MBA įrenginių veiklos pradžios	
			Bendra atliekų sutvarkymo kaina, Lt/t	Kainos augimo prognozė, %
Visaginas	246,98	58,29	388,73	10,6
Utenos regionas	203,42	44,22	288,26	16,4

Šaltinis: Visagino savivaldybė

Atliekų surinkimo ir transportavimo iki tvarkymo/šalinimo įrenginių sąnaudos neturėtų keistis, kadangi naujoji MBA įrenginių infrastruktūra numatyta šalia regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno, tad MKA transportavimo atstumas nesikeis.

Reikšmingiausią poveikį, įmokų už komunalinių atliekų tvarkymą dydžių pasikeitimui, darys šiuo metu įgyvendinamas projektas „Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“.

Tikslus projekto „Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ poveikis gali būti nustatytas tik sudarius MBA įrenginių eksploatavimo sutartį bei operatoriui pradėjus eksploatuoti MBA įrenginius, kadangi šiuo metu nėra aišku kokias funkcijas vykdys MBA operatorius ir kaip tai paveiks visą atliekų tvarkymo sistemą.

### 5.10. Visagino savivaldybės atliekų tvarkymo planų įgyvendinimo vertinimo kriterijai

Plane nurodytų atliekų tvarkymo strateginių tikslų įgyvendinimas vertinamas 2015–2020 metų laikotarpiu.

Komunalinių atliekų tvarkymo būklė vertinama kas metus, nustatant, ar pavyko įgyvendinti užsibrėžtus tikslus ir priemones. Labai gera – pasiekta 100 proc. planuojamo rezultato; Gera – pasiekta 70 – 100 proc. planuojamo rezultato; Patenkinama – 50–70 proc. rezultato; Bloga – pasiekta < 50 proc. rezultato.

**16 lentelė. Utenos regiono atliekų tvarkymo plano vertinimo kriterijai**

Kriterijus	Matavimo vienetai	Planuojamas rezultatas <sup>1</sup>	Rezultatas*	Būklė
Perdirbta ir kitaip panaudota komunalinių atliekų	tonomis, visų per metus	- Iki 2016 m. perdirbti ar kitaip	< įrašyti metų rezultatus>	Labai gera – pasiekta 100 proc.

<sup>1</sup> Planuojami rezultatai (tonomis) pateikti remiantis gyventojų ir atliekų susidarymo prognozėmis

*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

	susidariusių komunalinių atliekų procentais	panaudoti ne mažiau kaip 2 351 t komunalinių atliekų;  - Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 3 295 t komunalinių atliekų.		planuojamo rezultato; Gera – pasiekta 70–100 proc. planuojamo rezultato; Patenkinama – 50–70 proc. rezultato; Bloga - pasiekta <50 proc. rezultato.
Kiek gyventojų (pagal savivaldybę), gaus geros kokybės prieinamą viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	procentais	Iki 2016 m. 100 proc. užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	< įrašyti metų rezultatus>	
Pašalinta biologiškai skaidžių atliekų Utenos regiono nepavojingų atliekų sąvartyne	tonomis	Nuo 2014 iki 2015 metų ne daugiau kaip 2 800 tonų per metus.  Nuo 2016 iki 2017 metų ne daugiau kaip 2 519 tonos per metus.  Nuo 2018 iki 2019 metų ne daugiau kaip 2 240 tonos per metus.  Nuo 2020 metų ne daugiau kaip 1 960 tonų per metus.	< įrašyti metų rezultatus>	
Kiek paruošta naudoti pakartotinai ir perdirbti tokių komunalinių atliekų medžiagų, kaip popierius, metalas, plastikas, stiklas	tonomis visų per metus susidariusių komunalinių atliekų medžiagų – popieriaus, metalo, plastikų, stiklo	Iki 2020 m. ne mažiau kaip 1 000 t. komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti	< įrašyti metų rezultatus>	

Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai pagal atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, vertinant pažangą kiekvienais kalendoriniais metais pagal žemiau esančioje lentelėje pateiktus rodiklius.

**17 lentelė. Laukiami plano įgyvendinimo rezultatai**

Atliekų tvarkymo būdas	Rodikliai	Laukiamas rezultatas
Prevencija	Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mažėjimas
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus	Didėjimas
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus	Didėjimas
Paruošimas naudoti pakartotinai	Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Perdirbimas	Iš atliekų turėtojų atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas

*Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo planas*

Atliekų tvarkymo būdas	Rodikliai	Laukiamas rezultatas
	Atskirai surinktų buitės pavojingų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Atskirai surinktų ir sukompostuotų biologiškai skaidžių atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, procentais nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Kitoks naudojimas	Kitaip panaudotų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų kiekis, procentais	Didėjimas
Šalinimas	Komunalinių atliekų, šalinamų sąvartynuose, kiekis, procentais	Mažėjimas
	Sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, palyginti su praėjusių kalendorinių metų kiekiu, procentais	Mažėjimas